

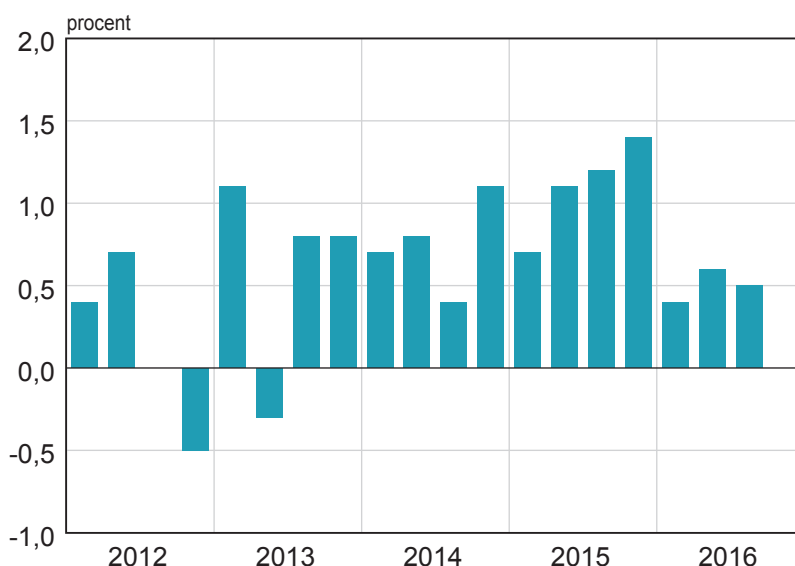
SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Jämn BNP-tillväxt

Bruttonationalprodukten, BNP

Förändring från föregående kvartal, säsongrensat

- Sällanköpshandeln ökade

Sid 8

- Lägre tillväxt väntas inom EU nästa år

Sid 23

I fokus:
**Exportchef-
erna överväg-
ande positiva**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv.....	14
Industri.....	4	Priser.....	15
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	17
Handel, konsumtion och tjänster.....	8	Finansmarknad.....	18
Bygghandelsmarknad.....	11	Internationell utblick.....	21
"I fokus".....	12	Svenska ekonomiska indikatorer.....	24

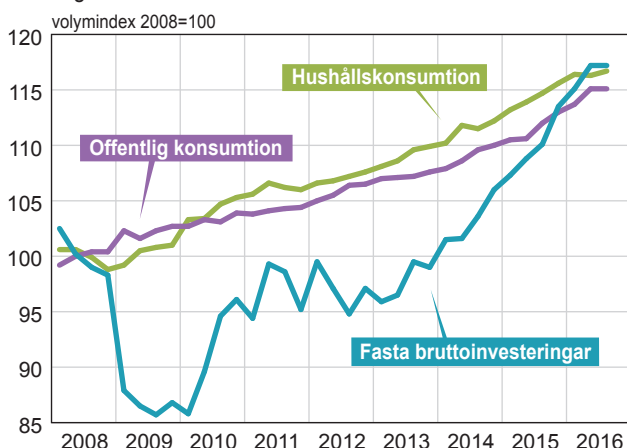
KONJUNKTURLÄGET

Jämn BNP-tillväxt de senaste kvartalen

Den svenska ekonomin fortsatte att växa i ungefär samma takt tredje kvartalet som under de två föregående kvartalen i år. Jämfört med andra kvartalet steg BNP med 0,5 procent, säsongrensade. Det är dock lägre än samtliga kvartal under fjolåret då BNP växte med 0,7 till 1,4 procent per kvartal. Det indikerar att årstillväxten i år blir lägre än 2015 men tillväxten i ekonomin är fortsatt god i ett internationellt perspektiv.

Fasta bruttoinvesteringar, hushållskonsumtion och offentlig konsumtion

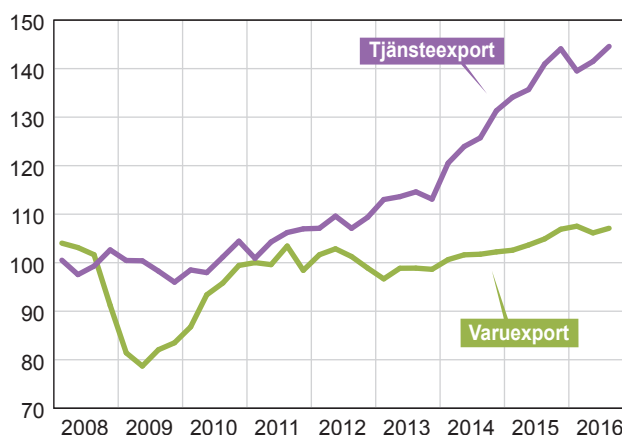
Säsongrensade kvartalsvärden

Det som bidrog mest till tillväxten tredje kvartalet var exporten och hushållskonsumtionen. Investeringarna samt den offentliga konsumtionen var däremot oförändrade jämfört med kvartalet innan och gav således ingen effekt på den kvartalsvisa BNP-tillväxten. Komponenterna i försörjningsbalansen påverkas dock av vissa tillfälliga faktorer. Tjänsteexporten drogs detta kvartal upp av försäljning av tillgångar kopplade till forskning och utveckling (FoU). Uppgången för varuexporten kommer samtidigt efter en ganska stor nedgång föregående kvartal. Exporten fick även draghjälp av en betydande försvagning av kronan under tredje kvartalet. Totalt sett är exportvolymerna i säsongrensade termer i stort sett i samma nivå som vid årsskiftet både för varor och för tjänster. Även importen steg tredje kvartalet men i lägre takt än exporten vilket gav en positiv BNP-effekt från nettoexporten.

Export av varor och tjänster

Säsongrensade kvartalsvärden, volymindex 2008=100

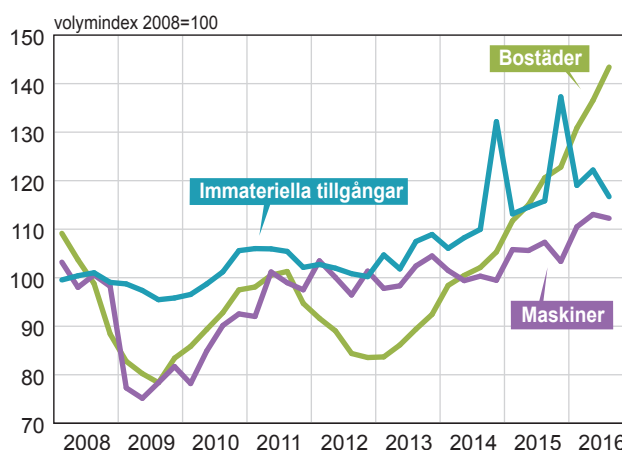
Fortsatt uppgång för bostadsinvesteringarna

Investeringarna dämpades totalt sett av en nedgång för immateriella tillgångar till följd av nämnda export av FoU. Just investeringar i immateriella tillgångar har haft en ganska skakig utveckling de senaste åren där exempelvis enskilda FoU-investeringar kan få stor betydelse. Denna post bör därför tolkas med försiktighet, åtminstone på kvartalsbasis. Förutom FoU räknas bland annat programvaror som investeringar i immateriella tillgångar.

Av övriga investeringstyper dämpades maskininvesteringarna något tredje kvartalet medan bostadsinvesteringarna fortsatte spikrakt uppåt. Sedan inledningen av 2013 har bostadsinvesteringarna vuxit mycket kraftigt och dess andel av de totala fasta bruttoinvesteringarna har ökat från cirka 15 procent till drygt 22 procent.

Fasta bruttoinvesteringar

Säsongrensade kvartalsvärden

SCB:s senaste investeringsenkät visade att prognoserna för nästa år pekar på en minskning av investeringsvolymerna inom de flesta branscherna. Det gäller framförallt industriinvesteringar men även handeln och flertalet av de övriga tjänstebansherna väntar sig minskade investeringar 2017. Inom fastighetsförvaltning, som är den mest investeringstunga branschen, väntas dock investeringsvolymerna fortsätta svagt uppåt.

Industriproduktionen sjönk

Nationalräkenskaperna visade en liten produktionsnedgång för industrin tredje kvartalet men nedgången var betydligt mindre än under andra kvartalet. Utvecklingen för näringslivet lyftes istället av byggproduktionen, som ökade snabbare än under de tidigare kvartalen i år, och av tjänsteproduktionen, som stigit oavbrutet i fyra år. Den starka utvecklingen inom företagstjänster fortsatte vilket även gällde informations- och kommunikationsbranschen. Handeln hade dock något lägre tillväxt än tidigare under året, liksom hotell och restaurang.

Lägre årstillväxt

Årstillväxten har mattats betydligt jämfört med fjolåret och inledningen av detta år. I årstakt ökade BNP med 2,8 procent jämfört med motsvarande kvartal i fjol, kalenderkorrigerat. Investeringarna bidrog starkt även om tillväxten sjönk från drygt 9 procent andra kvartalet till 6 procent tredje kvartalet. Även hushållens och den offentliga sektorns konsumtion visade måttligare tillväxt än tidigare.

Nettoexporten har gett ett negativt bidrag till BNP-tillväxten under hela året då importen har vuxit i klart högre takt än exporten i årstakt. Speciellt andra kvartalet var den negativa effekten stor, tredje kvartalet var det negativa bidraget endast marginellt.

Försörjningsbalansen

Procentuella volymförändringar från föregående år

	2015				2016		
	kv 1	kv 2	kv 3	kv 4	kv 1	kv 2	kv 3
BNP ¹⁾	3,1	3,4	4,2	4,6	4,2	3,6	2,8
Hushållens kons	2,9	1,9	2,8	3,3	2,9	2,2	1,7
Offentlig konsumtion	2,2	2,4	1,8	3,5	2,1	6,4	2,5
Fast bruttoinvestering	5,9	7,8	5,9	7,9	6,8	9,1	6,3
Lagerinvesteringar ²⁾	0,4	-0,1	0,6	0,1	0,4	0,4	0,1
Export	4,5	4,7	5,9	7,3	3,9	4,2	2,2
Import	5,7	3,5	5,8	6,8	4,5	6,5	2,8

1) Dagkorrigerade kvartalsvärden

2) Förändring i procent av BNP för jämförelseperioden (inkl. korrepost)

Pilarna pekar dessutom uppåt då det gäller den framtida utvecklingen för den svenska exportnäringsen. Exportchefsindex som produceras av SCB på uppdrag av Business Sweden sjönk något efter sommaren då oron efter Brexit troligtvis påverkade. Den senaste undersökningen visade dock en återhämtning och det var storföretagen som låg bakom uppsvinget. Månadens fokusartikel på sidan 12 behandlar utfallet för fjärde kvartalets mätning i detalj.

Uppgång i konjunkturbarometern

Även Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer visar en positiv trend och barometerindikatorn steg på nytt i november vilket var tredje månaden i rad med uppgång. Stämningsslaget förbättrades inom industrin, byggverksamheten samt de privata tjänstenäringsarna medan detaljhandeln försvagades något. Uppgången inom tillverkningsindustrin förklaras framförallt av att företagens prognoser om den framtida produktionsvolymen har höjts. Samtliga näringslivets huvudbranscher befinner sig i ett läge som är starkare än normalt, för byggbranschen är det till och med mycket starkare än normalt.

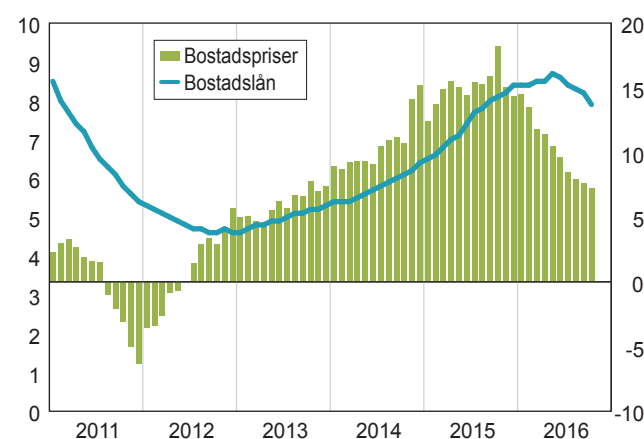
Hushållens förtroende för ekonomin har samtidigt förbättrats markant de senaste månaderna. Såväl makroindex, hushållens syn på den svenska ekonomin, som mikroindex, hushållens syn på sin egen ekonomi, har stigit brant. Makroindex som varit svagt länge ligger nu i nivå med det historiska genomsnittet och mikroindex är högre än på många år.

Liten avmattning på bolånemarknaden

En liten dämpning på bostadsmarknaden kan även börja skönjas. I oktober sjönk tillväxttakten för hushållens bostadslån för femte månaden i rad. Även om hushållens skulder fortfarande ökar så är det en tydlig trend att ökningstakten avtar. Från slutet av 2012 till maj i år pekade utvecklingen åt andra hållet där hushållens låneskulder ökade allt snabbare men nu har alltså kurvan vänt nedåt. Det hänger ihop med att bostadspriserna stiger i ett måttligare tempo än under fjolåret. En bidragande faktor till dämpningen skulle kunna vara införandet av det amorteringskrav på nya lån som började gälla i juni. Nedgången av räntorna som drev på utlåningstillväxten har samtidigt stannat av. Riksbanken konstaterar dock i sin senaste stabilitetsrapport att hushållens skuldsättning fortsatt utgör en stor risk för den finansiella stabiliteten och ser helst fler åtgärder på området. Även OECD som nyligen kom med en ny konjunkturrapport samt Europeiska systemrisknämnden (EU:s makrotillsynsorgan) har nyligen varnat för sårbarheten på den svenska bostadsmarknaden.

Hushållens bostadslån och bostadspriser (HOX-index)

Årlig tillväxttakt i procent, lån (vänster), priser (höger)

Källa: SCB och Valueguard

Trump vann det amerikanska presidentvalet

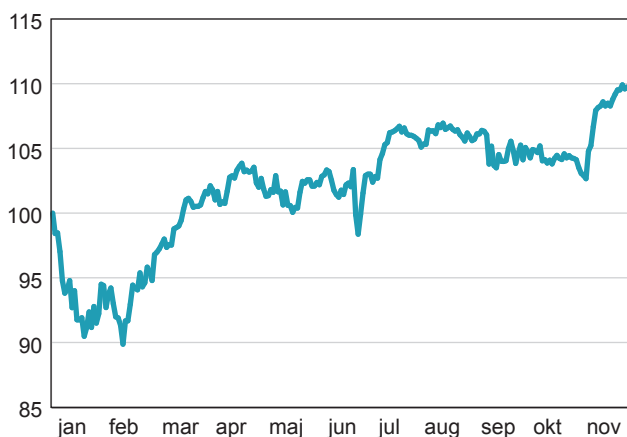
De senaste veckorna har världsnyheterna präglats av det amerikanska presidentvalet och efterdymningarna av dess resultat. Trots att Hillary Clinton ledde in i det sista i opinionsundersökningarna och fick klart flest röster totalt sett blev det till slut Donald Trump som stod som segrare via vinster i flera nyckelstater.

Den omedelbara reaktionen på valresultatet var en nedgång på börsen. Ganska omgående vände dock börsen uppåt, där Trumps försonande segertal pekats ut som en viktig faktor bland marknadsbedömare, och vid utgången av november hade de flesta börsindex stigit rejält. Dow Jones gick upp med närmare 7 procent från den 4:e till den 30:e november medan Nasdaqbörsens uppgång var drygt 5 procent under samma period. Stockholmsbörsen hängde på trenden och gick också upp med 5 procent från den 4:e november till månadens utgång.

Den senaste månaden har dollarn fortsatt att stärkas och amerikanska marknadsräntor har stigit kraftigt. Förväntningar om kommande räntehöjningar från centralbanken samtidigt som marknaden spekulerar i att kommande reformer kommer leda till en massiv upplåning är faktorer som triggar ränteuppgången. Den amerikanska tioårsräntan som låg på 1,81 procent innan valet hade den sista november stigit till 2,40 procent.

Börsutveckling i USA 2016

Dow Jones Industrial, index 1 jan 2016=100

Källa: Macrobond

Osäkert läge för USA:s ekonomi

Trump har i valkampanjen argumenterat för stora skattesänkningar för både företag och privatpersoner samtidigt som han vill satsa stora summor på investeringar i exempelvis infrastruktur. Blir detta verklighet kan det höja tillväxten tillfälligt men en rad bedömare varnar för att det kommer att leda till att det amerikanska budgetunderskottet blir ännu större med en kraftig ökning av statsskulden som följd. Detaljerna i Trumps politik är fortfarande mycket oklara men efter tillträdet i januari så kommer det förmodligen att finnas en tydligare bild över politikens inriktning. En förenklande faktor för presidenten är dock att republikanerna fick majoritet i kongressens båda kammare, senaten och representanthuset, vilket gör att det blir enklare att få igenom lagändringar.

Efter snart åtta år med Obama befinner sig den amerikanska ekonomin i relativt gott skick. Tillväxten är förhållandevis god och arbetsmarknaden har förbättrats även om nedgången av arbetslöshetstalen inte ger hela bilden. Arbetskraftsdeltagandet har sjunkit samtidigt som andelen som ofrivilligt arbetar deltid stigit och dessutom har löneökningarna varit låga för en stor del av befolkningen. De offentliga finanserna dras med underskott vilket drivit upp statsskulden till över 100 procent av BNP.

De senaste BNP-beräkningarna visade en tillväxt tredje kvartalet på 3,2 procent uppräknat till årstakt, vilket motsvarar en kvartalstakt på 0,8 procent. Det var den starkaste tillväxten som uppmätts sedan tredje kvartalet 2014. Detta tillsammans med positiva signaler i arbetsmarknadsstatistiken gör att allt fler marknadsbedömare räknar med att Federal Reserve höjer räntan i december.

Måttlig tillväxt i EU

Tillväxten i Europa fortsatte även tredje kvartalet i måttlig takt. I euroländerna steg BNP med 0,3 procent medan tillväxten i hela EU var en tiondel högre i kvartalstakt. I Tyskland växte BNP endast med 0,2 procent efter en dämpning av exporten. Italien växade upp något efter nolltillväxt andra kvartalet och Spaniens återhämtning fortsatte i snabbare takt än i övriga EU.

INDUSTRI

I augusti sjönk både industriproduktionsindex (IPI) och orderingången till industrin, men i september steg båda indikatorerna återigen. Orderingången steg med drygt 7 procent efter en ännu större nedgång månaden innan. Under årets första halvår såg det ut som att efterfrågan långsamt var på väg uppåt, men svängningarna de senaste månaderna gör att det är svårt att utläsa en tydlig tendens. I september låg orderingången strax över nivån från årets inledning. Industriproduktionens uppgång i september på knappt 7 procent i säsongrensade tal får också ses som en betydande ökning. Innan dess har industriproduktionen haft en svagt nedåtgående trend i år.

I KI:s konjunkturbarometer kan man avläsa företagens stämningssläge ett par månader innan utfallsstatistiken finns tillgänglig. Tillverkningsindustrins konfidensindikator nådde en rekordhög nivå i början av året, men sjönk kraftigt under ett antal månader i följd och låg i augusti under det historiska genomsnittet. De senaste tre månaderna har dock indikatorn rört sig uppåt månad för månad och uppgick i november till 108,5 vilket indikerar ett starkare läge än normalt. Framförallt är det starkare produktionsplaner som drar upp.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: september 2016

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

Sini Kilpeläinen

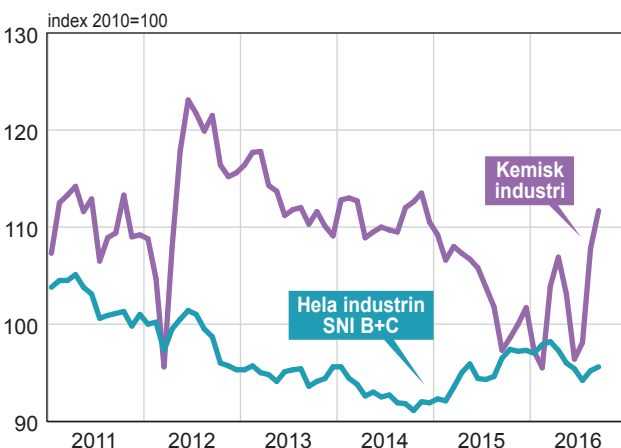
Industriproduktionen ökade i september

Den svenska industriproduktionen ökade i september både jämfört med föregående månad och jämfört med samma månad föregående år. Det innebär att nedgången som uppstod under sommarmånaderna nu har stabiliserats. I september ökade industriproduktionen med 6,8 procent jämfört med augusti i kalenderkorrigerade och säsongsgrensade tal vilket är den högsta månadsutvecklingen på cirka fyra år. I okorrigerade tal brukar det alltid förekomma en stor ökning mellan augusti och september, men den starka utvecklingen nu beror till stor del på att det var en ovanligt svag utveckling i augusti i år vilket påverkades av stora semesteruttåg.

Samtliga industrins huvudgrupper redovisade en uppgång i september jämfört med föregående månad efter säsongsgrensning och kalenderkorrigerering. Den största ökningen stod industrin för varaktiga konsumtionsvaror för med en uppgång på 10,4 procent. Jämfört med motsvarande månad föregående år ökade industrin för icke varaktiga konsumtionsvaror mest, uppgången var 10,2 procent efter kalenderkorrigerering. På månadsbasis uppvisade även en majoritet av delbranscherna en uppgång, varav den största säsongsgrensade månadsutvecklingen uppstod inom trävaruindustrin som ökade med 19,4 procent. Trävaruindustrin är dock en relativt liten bransch och störst bidrag till den totala ökningen härrör från de större branscherna kemisk industri och läkemedelsindustri samt motorfordonsindustri vilka också hade starka uppgångar. Den svagaste månadsutvecklingen återfanns inom livsmedelsindustrin som minskade produktionen med 0,5 procent.

Industriproduktionsindex

Säsongsgrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Negativ kvartalsutveckling

Under det tredje kvartalet minskade den totala industriproduktionen med 0,9 procent jämfört med andra kvartalet. Bland industrins huvudgrupper minskade industrin för

insatsvaror mest. Produktionen minskade även inom flera delbranscher jämfört med föregående kvartal, och de branscher som minskade mest var industrin för icke-metalliska mineraliska produkter samt industrin för elapparatur. Störst ökning sågs däremot inom grafisk industri där produktionen steg med 7,2 procent jämfört med föregående kvartal.

Industriproduktion

Förändring i procent

	sep 16/ aug 16	jul-sep 16/ apr-jun 16	sep 16/ sep 15	jan-sep 16/ jan-sep 15
Hela industrin	7	-1	2	2
Trävaruindustri, ej möbler	19	-3	7	7
Massa och papper	1	0	0	0
Grafisk industri	2	7	1	-3
Kemisk industri o läkem.	11	5	17	-3
Stål- och metallverk	3	-1	6	11
Metallvaruindustri	12	-3	-1	-1
Elektronikindustri	10	5	21	3
Maskinindustri	5	0	-5	-2
Industri för motorfordon	11	-3	-5	18

Stark årsutveckling för elektronikindustrin

Den totala industrins årsutveckling var positiv i september jämfört med motsvarande månad föregående år och ökade med 1,5 procent efter kalenderkorrigerering. Starkast årsutveckling kunde ses inom elektronikvaruindustrin, med en uppgång på 20,7 procent. Även kemisk industri och läkemedelsindustrin hade en stark ökning i produktionen jämfört med september 2015. En av de branscher som hade negativ årsutveckling var industrin för annan transportmedel med en nedgång på 10,1 procent.

Industrins orderingång

Senaste uppgift: september 2016

Källa: SCB:s orderingång och omsättningsstatistik

Anton Hammarstedt

Industrins orderingång ökade i september

På månadsbasis ökade industrins orderingång med 7,3 procent, i kalenderkorrigerade och säsongsgrensade siffror. Både hemma- och exportmarknaderna ökade, med 7,0 respektive 9,0 procent. De flesta branscher och aggregat ökade på månadsbasis; endast för annan transportmedelsindustri och stål- och metallverk minskade orderingången. Den senare branschen visade störst minskning och hade 2,3 procent lägre orderingång än i augusti. Den största ökningen var inom övrig maskinindustri som ökade med 17,3 procent.

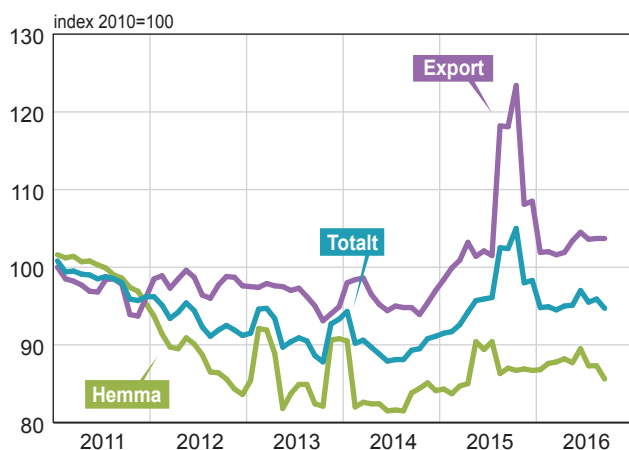
Samtliga huvudgrupper ökade på månadsbasis. Den största ökningen skedde inom industrin för varaktiga konsumtionsvaror som ökade med 9,6 procent. Industrin för icke varaktiga konsumtionsvaror ökade med 3 procent men hade trots det den svagaste utvecklingen av huvudgrupperna. Den enda minusposten för samtliga huvudgrupper var hemmamarknaden för icke varaktiga konsumtionsvaror, som minskade med 0,6 procent. Ovanstående siffror är kalenderkorrigerade och säsongsgrensade.

Annan transportmedelsindustri backar på årsbasis

På årsbasis backade industrin som helhet med 16,4 procent. De flesta branscher och alla huvudgrupper utom en har dock ökat. På huvudgruppssidan kan man spåra industrins minskning till industrin för investeringsvaror, som minskade med 41,7 procent. Denna minskning kommer i sin tur från exportmarknaden, som har backade med 52,8 procent medan hemmamarknaden ökade något.

Industrins ordergång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

På branschsidan kommer minskningen från annan transportmedelsindustri, en av de mest ojämna branscherna vad gäller ordergång. Detta har att göra med de varor som branschen producerar: "Andra transportmedel" innebär i princip de transportmedel som ej är bilar, lastbilar eller bussar. I branschen ingår alltså exempelvis militära stridsfordon och stridsvagnar, flygfordon för både civilt och militärt bruk, fartyg och båtar samt rälsfordon – varor som kan karaktäriseras av stora ordrar vid enskilda tillfällen.

Ordergång och omsättning

Förändring i procent

	sep 16/ aug 16	sep 16/ sep 15	jan–sep 16/ jan–sep 15
Ordergång			
Hemmamarknad	7	2	1
Exportmarknad	9	-27	-3
Totalt	7	-16	-2
Omsättning			
Hemmamarknad	9	1	2
Exportmarknad	6	2	3
Totalt	7	2	3

Minskad ordergång under 2016

Den ackumulerade årsutvecklingen från januari till september 2016 jämfört med motsvarande period under 2015, visar en minskning på 1,5 procent. På hemmamarknaden har ordergången ökat med 0,5 procent medan exportmarknaden har minskat med 3,2 procent. Den huvudgrupp som har minskat mest är industrin för energirelaterade insatsvaror, vars orderinflöde är 11,3 procent lägre än vad den var 2015. Denna huvudgrupp är dock en relativt liten del av den totala ordergången, så minskningen i ackumulerad

årsutveckling härrör precis som månadsutvecklingen på årsbasis främst från industrin för investeringsvaror, som minskade med 6,1 procent. Den största ökningen bland huvudgrupperna noteras inom industrin för varaktiga konsumtionsvaror, som har ökat med 8,5 procent.

Vad gäller individuella branscher och aggregat, har de allra flesta haft en negativ ackumulerad årsutveckling. De branscher som står ut med starkast ackumulerad årsutveckling är industrin för stål- och metallverk och gruvor och mineralutvinningsindustri. Dessa ökade med 14 respektive 8 procent. Liksom i månadsutvecklingen på årsbasis, är det annan transportmedelsindustri som har minskat mest, med totalt 56 procent och 60 procent på exportmarknaden. Sett till hela året har branschen minskat även på hemmamarknaden, där ordergången är 47 procent mindre än under samma period 2015. Alla årsjämförelser ovan är kalenderkorrigerade men ej säsongrensade.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2016

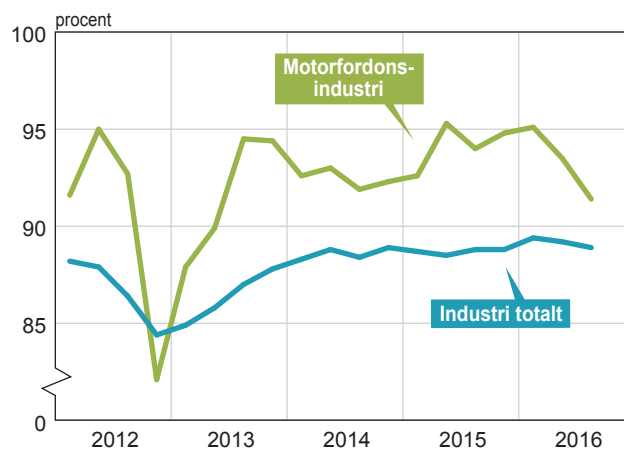
Källa: SCB:s kapacitetsutnyttjandestatistik

Marginellt minskat kapacitetsutnyttjande

Industrins kapacitetsutnyttjande minskade marginellt med 0,3 procentenheter under det tredje kvartalet 2016 jämfört med det andra kvartalet 2016, i säsongrensade tal.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Säsongrensade kvartalsvärden

I samband med publicering av tredje kvartalet 2016 har viktvariabeln för industrins kapacitetsutnyttjande ändrats från nettoomsättning till industriomsättning. Den nya vikten bedöms som bättre för statistikens syfte. I samband med bytet av viktvariabel har tidsserierna räknats om.

Minskningen av kapacitetsutnyttjandet i industrin innebar att utnyttjandegraden sjönk till 88,9 procent, i säsongrensade tal.

På årsbasis var kapacitetsutnyttjandet oförändrat jämfört med det tredje kvartalet 2015 och redovisade en utnyttjandegrad på 88,7 procent, i kalenderkorrigerade tal.

Industrins lager

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2016

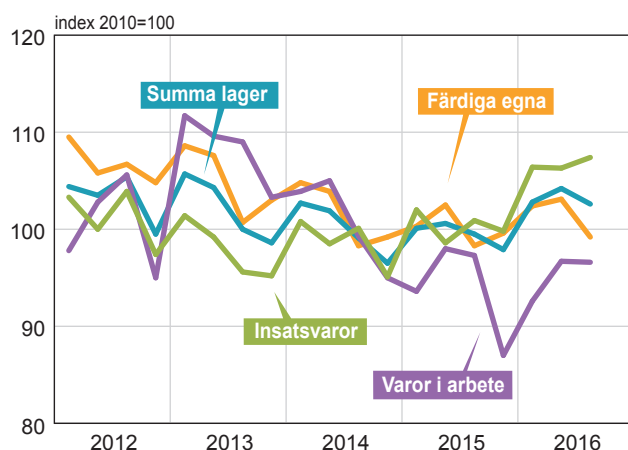
Källa: SCB:s lagerstatistik

Industrins lager minskade

Industrins totala lager minskade med 2,5 miljarder kronor under tredje kvartalet, vilket motsvarar 1,0 procent i volym. Lager av insatsprodukter i den totala industrin ökade med 0,9 miljarder kronor, medan lager av färdiga varor och produkter i arbete minskade med 3,5 miljarder kronor. Det innebär det att industrins totala lager minskade med 2,5 miljarder under tredje kvartalet.

Industrins lager

Kvartalsuppgifter. Volym

Inom tillverkningsindustrin var utvecklingen i totala lager negativ för en majoritet av delbranscherna. Trävaruindustrin var den delbransch där lagren minskade mest med drygt 1,1 miljarder kronor. Störst ökning hade petroleumindustrin med en uppgång på drygt 1,8 miljarder kronor.

UTRIKESHANDEL

Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visade att den svenska exporten vände upp och ökade med 1,3 procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Exporten ökade därmed efter två kvartal med nedgång och orsaken till det positiva beskedet var betydande tillväxt inom framförallt tjänsteexporten som steg med 2,2 procent. Även varuexporten ökade måttligt med 0,9 procent. Uppsvinget för exporten tillsammans med en måttlig utveckling av tjänsteimporten och en modest ökning av varuimporten bidrog till att utrikeshandeln lämnade ett positivt bidrag till BNP-utvecklingen tredje kvartalet.

SCB:s utrikeshandelsstatistik visar dock att värdet för varuexporten har utvecklats svagt under årets första tio månader och är 1 procent lägre än värdet under motsvarande period förra året. Varuimporten har däremot utvecklats starkt och är 1 procent högre än under motsvarande period föregående år. För oktober redovisades ett handelsunderskott för tredje gången hittills i år då varuimporten översteg

varuexporten med närmare 3 miljarder. Optimismen spirar dock i senaste Exportchefsindex då företagen rapporterar om en förbättring av nuläget från tredje till fjärde kvartalet och fler tror på ökad efterfrågan från exportmarknaden framöver.

Sveriges största exportmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 16/15 %
	2016 jan-sep	2015 jan-sep		
Tyskland	93 037	90 715	10,7	3
Norge	88 806	89 957	10,2	-1
USA	65 120	66 244	7,5	-2
Danmark	60 786	59 724	7,0	2
Finland	58 841	59 347	6,8	-1
Storbritannien	52 344	64 818	6,0	-19
Nederländerna	45 241	42 471	5,2	7
Belgien	40 739	38 487	4,7	6
Frankrike	38 934	35 040	4,5	11
Kina	32 924	34 053	3,8	-3
Polen	28 586	26 759	3,3	7
Italien	23 347	23 232	2,7	0

Sveriges största importmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 16/15 %
	2016 jan-sep	2015 jan-sep		
Tyskland	163 930	152 971	18,8	7
Nederländerna	71 853	69 189	8,2	4
Norge	71 133	71 974	8,2	-1
Danmark	66 557	66 902	7,6	-1
Storbritannien	46 043	48 271	5,3	-5
Kina	42 064	45 246	4,8	-7
Belgien	41 095	37 041	4,7	11
Finland	40 158	38 563	4,6	4
Frankrike	35 513	37 220	4,1	-5
Polen	31 985	29 378	3,7	9
Italien	28 648	28 543	3,3	0
USA	23 749	23 350	2,7	2

Handelsnetto

Senaste uppgift: oktober 2016

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

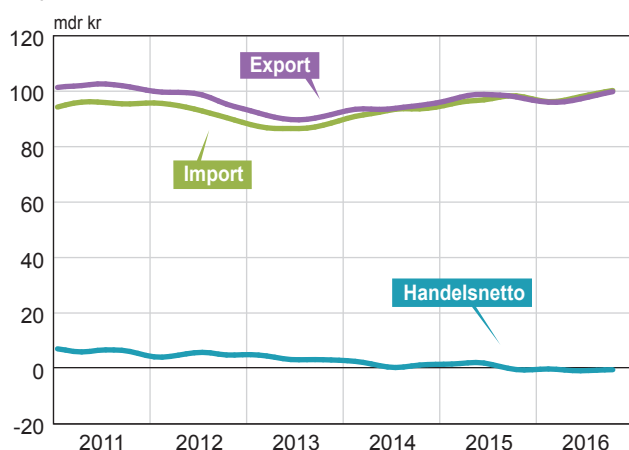
Handelsnettot -2,7 miljarder kronor i oktober

Utrikeshandeln med varor gav ett underskott på 2,7 miljarder kronor under oktober 2016 enligt preliminära beräkningar. För oktober 2015 var det ett underskott på 3,1 miljarder kronor.

Varuexportens värde under oktober uppgick till 102,9 miljarder kronor och varuimporten till 105,6 miljarder. Både varuexporten och varuimporten har därmed minskat med 1 procent i värde jämfört med oktober 2015. Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 12,4 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 15,1 miljarder.

Export och import av varor samt handelsnetto

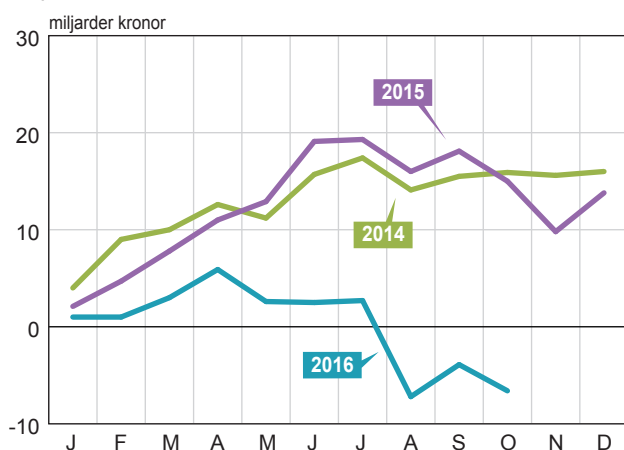
Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.
Miljarder kronor

Antalet vardagar i oktober var en mindre jämfört med oktober 2015. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett underskott på 0,4 miljarder kronor för oktober 2016 och ett underskott på 0,5 miljarder kronor för september 2016. För augusti 2016 var motsvarande värde ett underskott på 0,6 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Ackumulerade månadsvärden från årets början.
Miljarder kronor. Löpande priser

Hittills under året har värdet för varuexporten minskat med 1 procent, medan varuimporten har ökat med 1 procent jämfört med motsvarande period förra året. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 970,5 miljarder kronor och varuimportvärdet till 977,1 miljarder. Handelsnettot för januari–oktober 2016 gav därmed ett underskott på 6,6 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 15,0 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER**Total detaljhandel**

Senaste uppgift: oktober 2016

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

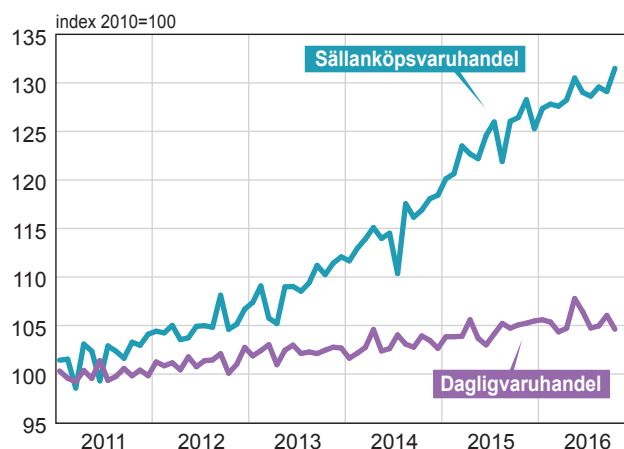
Sällanköpshandeln ökade i oktober

Efter en svag nedgång i september ökade försäljningen inom detaljhandeln med 0,7 procent i oktober, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Detaljhandeln hade en expansiv tillväxt under 2015 men i år har den höga tillväxttakten mattats och utvecklingen varit mer skiftande med upp- och nedgångar som varvats om varannat. Sett över tre månader, augusti till oktober, var försäljningen marginellt lägre än tremånadersperioden innan. Det är andra månaden i rad som tremånadersutvecklingen varit negativ, även om nedgången vid båda tillfällena endast varit svag.

Dagligvaruhandeln har haft det relativt motigt i år och oktober var åter en svag månad då försäljningsvolymen minskade med 1,3 procent, säsongrensat och jämfört med i september. Det har gått bättre för sällanköpshandeln i år som steg även i oktober, då försäljningen var 1,9 procent högre än månaden innan.

Branschuppdelad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Måttlig ökning i årstakt

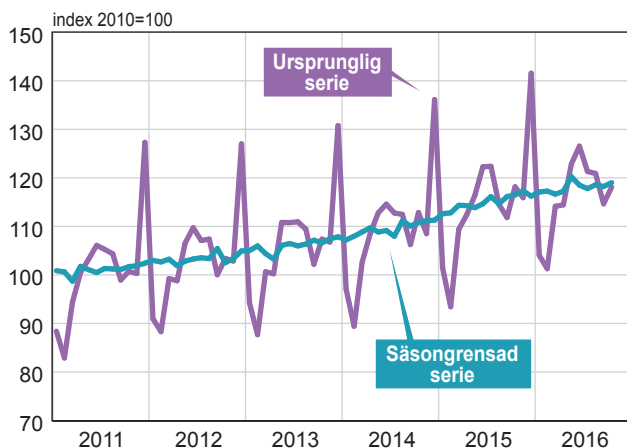
Den totala detaljhandeln steg i oktober med 2,4 procent jämfört med motsvarande månad förra året, kalenderkorrigerat och mätt i fasta priser. Det är dock något under genomsnittstillväxten för i år. Sällanköpshandeln ökade med 4,6 procent, vilket är i linje med snittet för i år. Dagligvaruhandeln drog däremot ned detaljhandelns tillväxt, då den minskade med 0,5 procent jämfört med oktober förra året.

De flesta branscher inom sällanköpshandeln ökade sin försäljning i oktober. Handeln med glasögon och annan optik har gått framåt starkt i år och fortsatte att göra det även i oktober, då den var 10 procent högre än förra året. Det har också gått bra för bok- och pappershandeln i år och branschen noterades gynnsamma siffror även för oktober.

Sport- och fritidshandeln visade också framfötterna och steg med 9 procent i årstakt. Samtidigt håller svenskarnas intresse för att förnya i hemmen i sig och i likhet med de senaste månaderna ökade försäljningen av heminredning kraftigt, i oktober med hela 14 procent. Några branscher minskade däremot sin försäljning jämfört med oktober förra året. Svagast utveckling noterade leksakshandeln vars försäljning var 9 procent lägre än för ett år sedan. Även sällanköpshandelns största delbransch, klädhandeln, redovisade minskad försäljning i årstakt.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Stark tillväxt för optikerna hittills i år

Hittills i år har försäljningen i den totala detaljhandeln varit 3 procent högre än motsvarande månader i fjol. Sällanköps-handeln har ökat med 4,5 procent medan dagligvaruhandeln har stigit med 1,1 procent. Inom dagligvaruhandeln särredovisas Systembolagets försäljning, vars utveckling varit mer fördelaktig i år än livsmedelsförsäljningen, men står för en relativt liten andel.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2016	jan-okt 2016
Dagligvaruhandel	-0,5	1,1
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	0,0	1,2
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	-2,6	0,8
Sällanköpsvaruhandel	4,6	4,5
därav:		
Klädhandel	-1,9	-1,8
Skohandel	4,1	-2,2
Möbelhandel	1,1	3,7
Elektronikhandel	6,6	9,6
Järn- och bygghandel	2,5	5,5
Färghandel	-0,2	-1,0
Bokhandel	8,7	6,6
Guldsmedshandel	6,1	3,8
Sport- o fritidshandel	9,3	2,3
Postorderhandel	15,3	13,8
Totalt detaljhandel	2,4	3,0

Den bransch som haft den klart starkaste tillväxten hittills i år är optikerna som ökat försäljningen med 11 procent jämfört med motsvarande månader förra året. Bok- och pappershandeln, järn- och bygghandeln samt apoteken har också noterat en hyfsad utveckling i år. Mätt i fasta priser har även elektronikhandeln visat en stark tillväxt, men ser man till den värdemässiga utvecklingen är den betydligt mindre imponerande, vilket är en följd av de omfattande prissänkningar som präglar branschen. De allra flesta branscher har ökat försäljningen i år, men handeln med kläder och skor har varit 2 procent lägre hittills i år än den var motsvarande månader i fjol.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: september 2016

Källa: Hushållens konsumtionsindikator

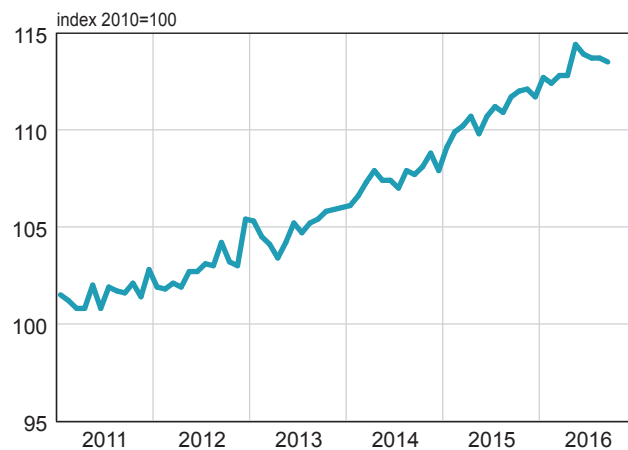
Jenny Nyberg

Hushållskonsumtionen minskade i september

Hushållens konsumtionsutgifter minskade med 0,2 procent i september säsongrensat och jämfört med månaden innan. Den långsiktiga trenden för hushållskonsumtionen är fortsatt svagt positiv men de senaste månaderna har trenden planat ut. Tredje kvartalet sjönk hushållskonsumtionen med 0,1 procent, korregerat för säsongsvariationer och jämfört med föregående kvartal.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Lägsta årstillväxten på två år

I september var den kalenderkorrigerade konsumtionsvolymen 1,5 procent högre än motsvarande månad året innan. Det var dock den lägsta årstillväxten på nästan två år. I maj låg den årliga tillväxttakten på drygt 4 procent men därefter har trenden varit nedåtgående. Hotell- och restaurangbesök hade den högsta tillväxten med en uppgång på 6 procent på årsbasis. Möbler och heminredning gick också bra och gav ett betydande bidrag till uppgången i hushållskonsumtionen.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	sep 2016	jan–sep 2016
Detaljhandel, mest livsmedel	–0,2	0,8
Beklädnadshandel	–8,7	–3,0
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	0,3	1,9
Möbler, inredning m.m.	4,8	5,0
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	3,2	4,9
Post- och telekommunikation	3,5	3,3
Rekreation och kultur	4,5	4,2
Hotell och restaurang	6,0	5,1
Övriga varor och tjänster	4,7	1,1
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	1,5	2,6

Under 2016 har hushållskonsumtionen ökat med 2,6 procent jämfört med motsvarande period 2015. Transporter och motorfordonshandel bidrog starkt med en ökning på knappt 5 procent medan konsumtion i form av restaurang- och cafébesök eller hotellvistelser och annan övernattningsservice steg med drygt 5 procent. Beklädnadshandeln har haft ett svagt år hittills och konsumtionen har minskat med 3 procent jämfört med motsvarande period i fjol.

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: oktober 2016

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonsstatistik

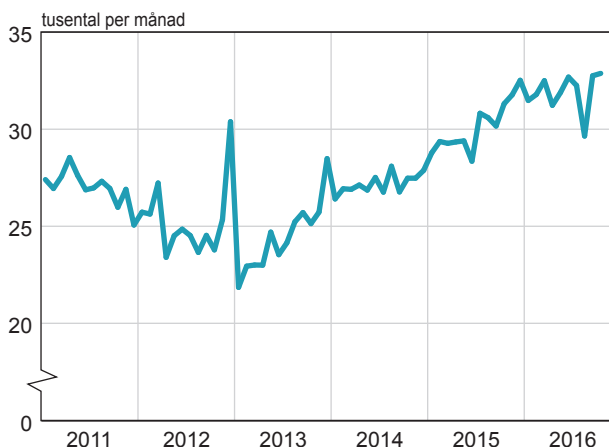
Personbilsregistreringarna steg svagt i oktober

Efter den ryckiga utvecklingen under augusti och september steg nyregistreringarna av personbilar med 0,4 procent under oktober, säsongrensade och jämfört med månaden innan. Att tillväxttakten under 2016 har varit dämpad jämfört med i fjol beror till stor del på att nyregistreringarna befinner sig på en mycket hög nivå och att jämförelsemånaderna således blivit allt svårare att överträffa. Uppgången under den senaste månaden innebär att personbilsregistreringarna har stabiliserat sig på en ny toppnivå och ligger för närvarande 0,6 procent högre än vid utgången av andra kvartalet.

Trots uppgången under den senaste månaden har utvecklingen minskat, sett i ett lite längre perspektiv. Under tremånadersperioden augusti–oktober var personbilsregistreringarna 1,6 procent lägre än föregående tremånadersperiod, säsongrensade. Den minskningen bör dock ses i samband med de stora svängningarna de senaste månaderna, där den mycket kraftiga nedgången under augusti drar ner betydligt. Utfallet från augusti kommer nästa månad att gå över till jämförelseperioden och kommer, allt annat lika, att dra upp en motsvarande jämförelsekommande månader.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

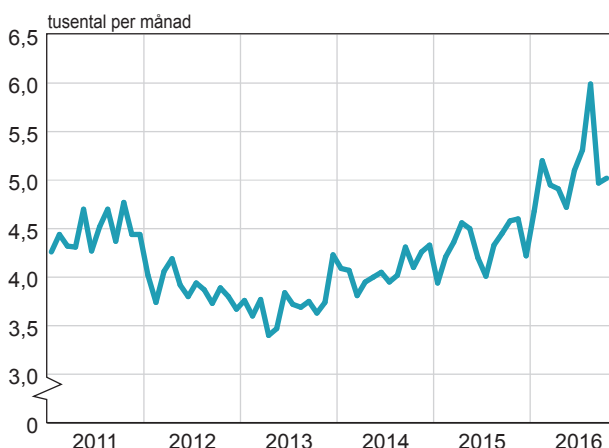
Den lägre tillväxttakten under 2016 börjar nu även få genomslag på nyregistreringarna mätt i årstakt. Antalet nyregistrerade personbilar under oktober uppgick till 33 198 vilket var 1,6 procent fler än samma månad året innan. Ackumulerat under året har dock antalet nyregistreringar stigit relativt kraftigt med en uppgång på 7,6 procent jämfört med motsvarande period i fjol.

Stabilisering av lastbilsregistreringarna

Efter den kraftiga sättningen under september steg lastbilsregistreringarna med 1,2 procent från september till oktober, säsongrensade. Även lastbilsregistreringarna är relativt volatila och den kraftiga nedgången under september får ses som en normalisering efter flera månader med kraftig uppgång. Sammantaget har lastbilsregistreringarna nu stabiliserats på en hög nivå, men ett orosmoln är att den långsiktiga trendskattningen har vikt svagt nedåt under de senaste månaderna.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Antalet nyregistrerade lastbilar var dock 5,6 procent fler under perioden augusti–oktober, jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Mätt i årstakt steg också lastbilsregistreringarna med drygt 5 procent under oktober jämfört med samma månad i fjol.

Produktionen inom tjänstesektorn

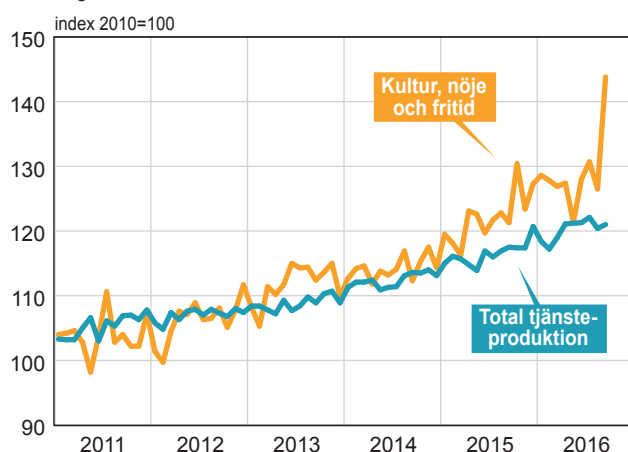
Senaste uppgift: september 2016

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Tjänsteproduktionen vände uppåt

Efter att ha minskat måttligt i augusti vände tjänsteproduktionen upp och ökade med 0,5 procent i september. Månadsutvecklingstrenden har varit svag sedan juni och tillväxten har därmed mattats av under perioden juni till september. Branschen för kultur, nöje och fritid stod för den största ökningen i september då den steg med nästan 14 procent, säsongrensat. Betydande ökningar skedde även inom motorhandel samt hotell och restaurang som båda vände upp efter en svag sensommar och ökade med 2 procent vardera. Tjänsteproduktionsindex drogs ner av telekommunikationsbranschen som minskade med drygt 1 procent vilket var andra månaden i rad med nedgång för branschen. Minskningar skedde även inom företagstjänster samt tjänster inom hälso- och sjukvård.

Tjänsteproduktionsindex
Säsongrensade månadsvärden

Oförändrad produktionsnivå tredje kvartalet

Utvecklingen under 2016 har varit blandad med både uppgångar och nedgångar. Året inleddes med två månader av sjunkande produktion men i mars tog produktionen fart igen och växte fram till augusti då den minskade med 1,5 procent. Framförallt var april en stark månad för tjänsteproduktionen vilket bidrog till att andra kvartalet uppvisade en positiv utveckling jämfört med första kvartalet. Tjänsteproduktionsindex visar dock ingen ytterligare uppgång tredje kvartalet då produktionsnivån är oförändrad jämfört med andra kvartalet. Det är värt att nämna att bilden skiljer sig något från nationalräkenskaperna där en tillväxt på 0,7 procent under tredje kvartalet noteras. På branschnivå utmärker sig kultur, nöje och fritid som uppvisar en stark tillväxt på över 6 procent tredje kvartalet. Partihandeln utmärker sig åt andra hållet med en minskning på drygt 4 procent trots en ökning i september.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	sep 2016	jan-sep 2016
Motorhandel	6,2	9,8
Partihandel	-0,8	4,1
Detaljhandel	0,5	2,6
Transport och magasinering	-1,0	0,2
Hotell och restaurang	8,6	5,8
Telekommunikation	1,6	1,0
Datakonsultverksamhet o.d.	2,2	1,7
Företagstjänster	1,6	4,7
Kultur, nöje och fritid	19,0	6,9
Total tjänstesektor	3,0	3,8

Något starkare årstakt

Jämfört med september i fjol växte tjänsteproduktionen med 3 procent, korrigerat för kalendereffekter. Tillväxttakten har därmed stärkts något men är en bra bit ifrån de höga tillväxttakterna på över 5 procent som har noterats flera gånger under de senaste tolv månaderna. Så sent som i juli låg tillväxttakten på 5,4 procent. Samtliga branscher förutom partihandel samt transport och magasinering uppvisade positiv årstillväxt. Branschen för kultur, nöje och fritid ökade med hela 19 procent i årstakt men det är möjligt att branschens svaga utveckling i september förra året kan ha påverkat resultatet. Stark årstillväxt noterades även inom utbildningsväsendet samt hotell- och restaurangverksamhet.

Tillväxt i samtliga branscher hittills i år

Akkumulerat under året har tjänsteproduktionen ökat med 3,8 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Sett i detta perspektiv uppvisar samtliga branscher tillväxt. Motorfordonshandeln utmärker sig med en uppgång på nästan 10 procent. Även kultur, nöje och fritid och tjänster inom hälso- och sjukvård noterar höga produktionsökningar under året med tillväxttal på knappt 7 procent. Branschen företagstjänster, som är av betydande storlek, har ökat med nästan 5 procent trots att produktionen sjönk i september.

BYGGMARKNAD

Arbetskraftsbrist fortsatt ett hinder

Enligt konjunkturbarometern rapporterar byggföretagen sammantaget om god ordertillväxt de senaste månaderna och synen på orderstockarnas storlek fortsätter att vara betydligt mer positiv än normalt. Byggandet tycks åter ha tagit fart efter en period med något svagare utveckling och anbudspriserna uppges sammantaget ha höjts.

Företagen rapporterar om fortsatt stark sysselsättnings-tillväxt även om den mattats av en aning. Arbetskraftsbrist fortsätter samtidigt att pekas ut som det främsta hindret för ökat byggande.

Förväntningarna inför kommande tre månader är betydligt högre än normalt, om såväl orderstockar och

Exportcheferna övervägande positiva

Exportchefsindex är en sentimentindikator som ska spegla konjunkturläget för den svenska exportnäringen. Indexet har legat relativt stabilt under de två senaste åren och indikerat en god exportkonjunktur. Tredje kvartalet i år backade exportchefsindex, men den senaste mätningen som avser fjärde kvartalet visade på en återhämtning. Det var framförallt en förbättring av storföretagens nulägesbedömning som låg bakom uppgången.

Exportchefsindex (EMI) är en kvartalsvis undersökning där svenska företag svarar på frågor om sin exportverksamhet. Syftet är att ge information om konjunkturläget för den svenska exportnäringen samt att ge ökad kunskap om exportföretagens internationella verksamhet. Datainsamling och beräkningar görs av SCB på uppdrag av Business Sweden. Urvalet består av 225 företag och är uppdelat på stora företag (exportvärde överstigande 250 miljoner kronor) samt på små och medelstora företag (exportvärde 25- 250 miljoner). Exportvärdena är hämtade från SCB:s momsregister och omfattar försäljning av såväl varor som tjänster.

Huvudindexet vägs samman av företagens nulägesbedömningar samt prognoser om den närmaste framtiden. Nulägesfrågorna handlar om exportförsäljningen de tre senaste månaderna samt synen på exportorderstockens storlek och på lönsamheten. De framåtblickande frågorna består av bedömningar av hur exportefterfrågan, försäljning, lönsamhet och leveranstider kommer att utvecklas under de kommande tre månaderna. Frågan om efterfrågeutvecklingen är dessutom uppdelad på sex olika geografiska regioner.

Indexvärdet 50 betyder att lika stor andel av företagen ger positivt som negativt omdöme för aktuell fråga. Resultaten vägs samman till ett delindex för nuläget och ett delindex för prognoserna och dessa delindex vägs sedan ihop till ett huvudindex med lika stor vikt för nuläge som prognos.

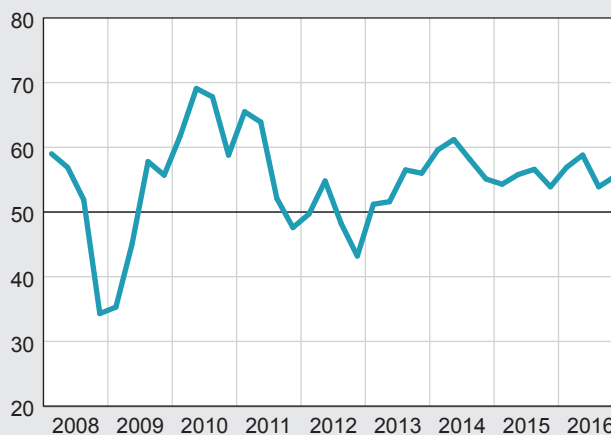
Uppgång vid senaste mätningen

De senaste två åren har EMI legat relativt stabilt en bit över 50-strecket. Det betyder att företagets omdöme om konjunkturutvecklingen överlag varit positivt. Tredje kvartalet i år, där mätningen gjordes under augusti, sjönk indexet tydligt sedan storföretagen givit ett dystrare omdöme om såväl nuläge som framtid. Framför allt föll förväntningarna på exportefterfrågan från Västeuropa ner under 50. En bidragande orsak var sannolikt den brittiska folkomröstningen om EU-medlemskapet som slutade med en knapp vinst för Brexit-alternativet.

Fjärde kvartalets mätning, som genomfördes i slutet av oktober och början av november, visar dock på en återhämtning. Främst var det en uppgång för nulägesomdömet bland storföretagen som låg bakom. Det kan vara en effekt av att den mest akuta Brexit-oron, åtminstone tillfälligt, lagt sig. Prognosindex har sjunkit de två senaste mätningarna

men ligger fortsatt klart över 50, vilket indikerar positiva framtidsutsikter för svensk export.

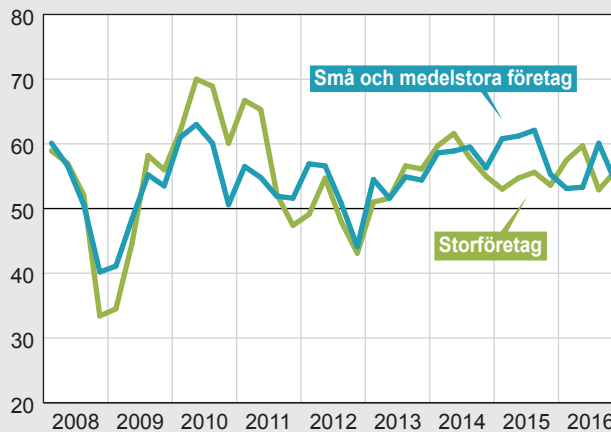
Exportchefsindex

Källa: SCB/Business Sweden

Fram till slutet av 2014 följdes utvecklingen för storföretagen och de små och medelstora företagen åt relativt väl även om indexet har varierat något mer för storföretagen. De senaste två åren har dock utvecklingen skilt sig en del och indexen har rört sig omväxlande upp och ned.

Exportchefsindex

Källa: SCB/Business Sweden

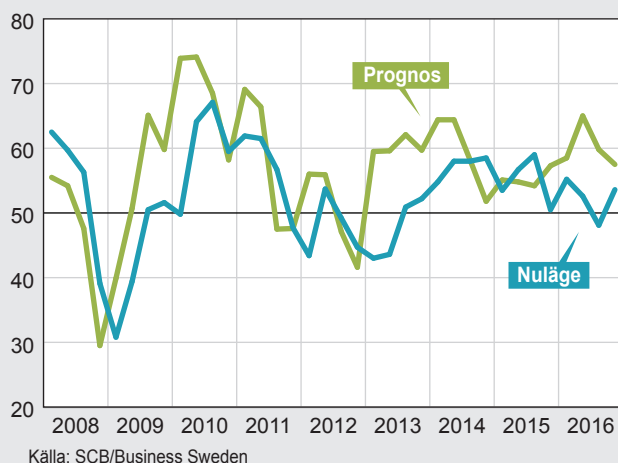
Prognoserna starkare än nulägesomdömet

Prognoserna har överlag varit en bra indikator över utvecklingen av nulägesindex som följt efter prognosindex med en eftersläpning på 1-2 kvartal. Först den senaste tiden har sambandet varit mer otydligt.

Tittar man på det historiska genomsnittet så ligger det något högre för prognoserna än för nulägesbedömningen. Snittet sedan undersökningen startades fjärde kvartalet 2007 är drygt 57 för prognosfrågorna och drygt 53 för nulägesfrågorna. Trenden har förstärkts de senaste fem kvartalen då prognoserna har varit starkare än nulägesbedömningen. Gapet minskade dock betydligt vid den senaste mätningen då nulägesindex steg medan prognosindex sjönk för andra kvartalet i rad.

I FOKUS

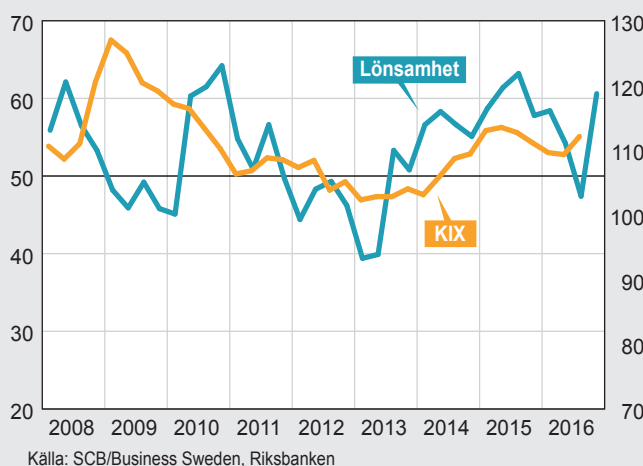
Nuläge och prognos

Förbättrad lönsamhet

Av de tre delfrågorna för nulägesindex var det framförallt en uppgång för lönsamheten som låg bakom uppsvinget fjärde kvartalet. En förklaring kan vara den kronförsvagning som skett på sistone. Lönsamhetsomdömet har historiskt förbättrats när kronan har försvagats medan det försämrats vid kronförstärkningar. Lönsamheten upplevdes som riktigt god tredje kvartalet i fjol samtidigt som kronan var mycket svag. Därefter återhämtades valutakursen en del samtidigt som lönsamhetsomdömet sjönk och låg under 50-strecket vid mätningen i augusti. De tre senaste månaderna har kronans värde minskat markant vilket kan ha påverkat lönsamhetsomdömet uppåt.

Lönsamhetsomdöme och KIX-index

Exportorderstockarna bedöms dock fortfarande inte vara till belåtenhet. Trots en liten uppgång senaste kvartalet ligger indexet under 50-strecket vilket det, förutom vid två tillfällen, gjort sedan tredje kvartalet 2011. Det innebär att en större andel av företagen är missnöjda med orderstockens storlek än tvärtom.

Positiva prognoser från samtliga marknader

Delfrågan om förväntad exportefterfrågan har bidragit positivt till prognosindex sedan fjärde kvartalet 2012. Vid den senaste undersökningen gavs positiva prognoser för samtliga regioner. Den marknad som företagen haft allra ljusast syn på historiskt är Asien och Oceanien. Där dämpades dock optimismen något under fjolåret och fram till tredje kvartalet i år men prognosen studsade upp rejält fjärde kvartalet då det var den starkaste på två år.

Även för Nordamerika har prognoserna varit positiva en längre tid. De har dock också dämpats en aning sedan början av 2014 och sjönk tydligt tredje kvartalet i år. Bedömningen stärktes dock återigen vid den senaste mätningen som huvudsakligen genomfördes innan det amerikanska presidentvalet.

Bedömningen för Västeuropa, som är den klart största marknaden för svenska exportföretag, har varit betydligt svagare än för många andra marknader. Det gällde framförallt vid eurokrisen 2011–2012, men sedan dess har indexet haft en tydlig återhämtning. Tredje kvartalet i år kom dock ett rejält ras, där troligtvis oron kring Brexit påverkade utfallet. Fjärde kvartalet steg indexet åter över 50-strecket men prognoserna är ändå klart svagare än första och andra kvartalet i år.

Prognos exportefterfrågan Västeuropa

Av de övriga delfrågorna som bildar det framåtblickande indexet stegrades företagens förväntningar på exportförsäljningen i slutet av fjolåret och har hållit sig på en hög nivå även i år. Prognosen för lönsamheten och leveranstiderna sjönk dock något vid den senaste mätningen men pekar mot relativt oförändrat läge på tre månaders sikt i båda fallen.

Johannes Holmberg, analytiker, nationalräkenskaperna

byggande som om sysselsättningen. Mest optimistiska är husbyggarna.

Andelen företag som aviserar höjda anbudspriser de närmaste månaderna har ökat något i november.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: oktober 2016

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

September–oktober 2016 +0,1 procent

Mellan september och oktober 2016 steg Faktorprisindex med 0,1 procent. Även Entreprenörens kostnader höjdes med 0,1 procent mellan september och oktober 2016.

Gruppen Transporter, drivmedel, elkraft gick upp med 0,8 procent. Byggmaterialekostnad steg med 0,3 procent. Löner och Maskiner var oförändrade. Omkostnader sjönk med 0,1 procent. De flesta byggmaterialgrupper ökade något. Golvmaterial gick ned med 0,3 procent. Betongvaror sjönk med 0,2 procent. Målning och armeringsstål var oförändrade. Byggherrekostnader gick upp med 0,1 procent.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	okt 16/sep 16	okt 16/okt 15
Entreprenadkostnader	0,1	2,5
Byggmaterial	0,3	2,5
Löner	0,0	2,4
Maskiner	0,0	1,2
Transporter, drivmedel, elkraft	0,8	3,7
Omkostnader	-0,1	3,0
Byggherrekostnader	0,1	-1,0
Total byggbkostnad	0,1	1,9

Oktober 2015–oktober 2016 +1,9 procent

Faktorprisindex steg med 1,9 procent mellan oktober 2015 och oktober 2016. Entreprenörens kostnader steg med 2,5 procent.

Gruppen Transporter, drivmedel, elkraft ökade med 3,7 procent. Inom den gruppen kan noteras att kostnader för dieselolja gick upp med 7,7 procent. Elkraft steg med 5,2 procent och kostnader för lastbilstransporter ökade med 2,9 procent. Omkostnader steg med 3,0 procent. Byggmaterial gick upp med 2,5 procent. Löner höjdes med 2,4 procent. Maskiner ökade med 1,2 procent. Alla kostnader för byggmaterial steg. Störst höjning i gruppen hade armeringsstål som ökade med 11,5 procent. Byggherrekostnaderna sjönk med 1,0 procent på årsbasis, vilket beror på sjunkande räntekostnader med 12 procent.

NÄRINGSLEV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: september 2016

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

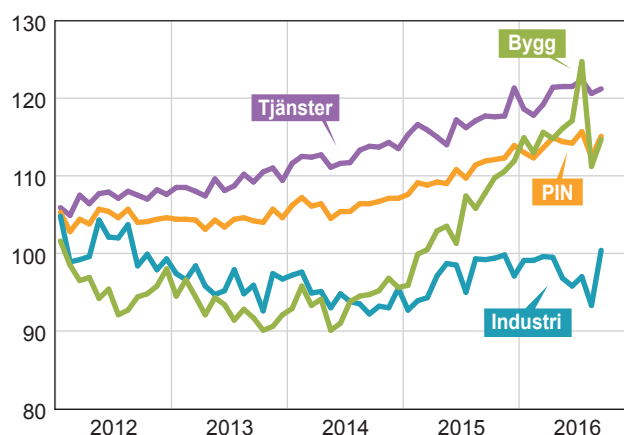
Rickard Bengtsberg

Ökad produktion i september

Efter nedgången i augusti vände produktionen inom näringslivet uppåt i september. Den totala produktionen inom näringslivet ökade med 2,4 procent i säsongsrensade tal jämfört med föregående månad. Industrin, som ökade med 7,6 procent, stod för det största bidraget till den totala uppgången. Även bygg- och tjänsteproduktionen ökade i september med 3,2 respektive 0,5 procent.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongsrensade värden. Index 2010=100

Nästintill oförändrad produktion tredje kvartalet

Produktionen under tredje kvartalet uppvisade en nästintill oförändrad utveckling jämfört med andra kvartalet. Tjänstesektorn som är den största delsektorn inom näringslivet minskade med 0,1 procent. Även industriproduktionen utvecklades negativt under tredje kvartalet med en nedgång på 0,5 procent. Produktionen inom byggbranschen steg däremot med 0,7 procent jämfört med föregående kvartal. Sammantaget innebar det att utvecklingen var nästintill oförändrad tredje kvartalet.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	sep 16/ aug 16 ¹⁾	jul–sep 16/ apr–jun 16 ¹⁾	sep 16/ sep 15 ²⁾
Industri inkl. energi	7,6	-0,5	1,5
Bygg	3,2	0,7	6,1
Tjänster	0,5	-0,1	3,0
Totalt	2,4	-0,1	2,9

1) Säsongsrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Uppgång jämfört med föregående år

Jämfört med september 2016 ökade näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal med 2,9 procent. Utvecklingen var starkast för byggproduktionen som ökade

med 6,1 procent. Även inom tjänstesektorn och industrin ökade produktionen på årsbasis med uppgångar på 3,0 respektive 1,5 procent

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: oktober 2016

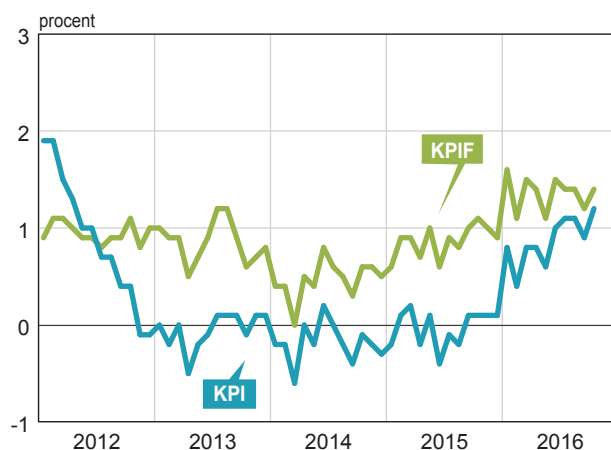
Källa: SCB:s konsumentprisindex

Inflationstakten steg

Inflationstakten enligt KPI steg till 1,2 procent i oktober från 0,9 procent i september. KPI steg med 0,3 procent från september till oktober. Inflationstakten enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) steg till 1,4 procent i oktober från 1,2 procent i september.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Högre elkostnader drog upp inflationen

Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste 12 månaderna, var 1,2 procent i oktober. Det innebär att inflationstakten har ökat från september då den var 0,9 procent.

Till inflationstakten i oktober bidrog högre elkostnader (som ökat med 6,9 procent jämfört med oktober i fjol) med 0,3 procentenheter. Prisökningar på drivmedel (7,3 procent), kläder (3,2 procent), restauranger och logi (2,5 procent), diverse varor och tjänster (2,7 procent) samt en lägre subventionsgrad för ROT-tjänster bidrog med ytterligare 0,2 procentenheter vardera.

Prisökningarna under det senaste året motverkas främst av lägre priser inom post och telekommunikationer (som minskat med 4,9 procent) vilket bidrog nedåt med 0,2 procentenheter i oktober.

Dyrare livsmedel senaste månaden

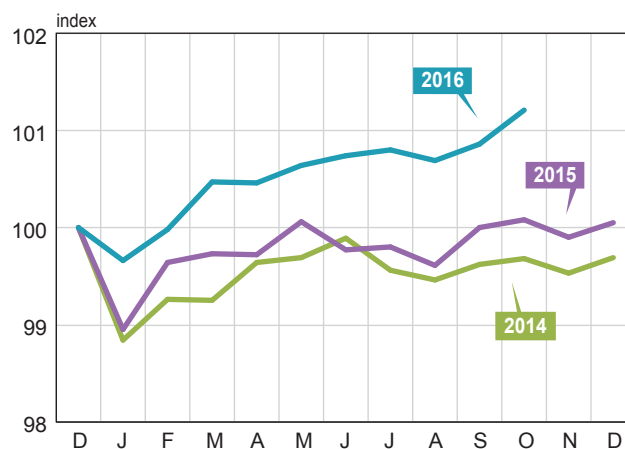
Konsumentprisindex (KPI) steg med 0,3 procent från september till oktober. Under motsvarande period 2015 steg KPI med 0,1 procent.

Till månadsförändringen bidrog främst prishöjningar

på livsmedel (0,6 procent) och energivaror, både el (3,0 procent) och drivmedel (2,9 procent), som vardera påverkade KPI uppåt med 0,1 procentenhet. Inga nämnvärda prisnedgångar noterades i oktober.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år=100

Även KPIF steg

Inflationstakten enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) steg till 1,4 procent i oktober från 1,2 procent i september. Från september till oktober steg KPIF med 0,4 procent. Under motsvarande period 2015 steg KPIF med 0,1 procent.

Inflationstakten enligt måttet KPIF exklusive energi var 1,0 procent i oktober, vilket är oförändrat från september. KPIF exklusive energi steg med 0,2 procent från september till oktober, vilket är samma förändring som noterades under motsvarande period 2015. KPIF och KPIF exklusive energi är mått på underliggande inflation som beräknas av SCB på uppdrag från Riksbanken.

Konsumentprisernas förändring

Oktober 2016

	Förändring från		Bidrag till
	Föregående	okt	förändring
	månad	2015	sedan okt
			2015 ¹⁾
Livsmedel och alkoholfria drycker	0,4	0,2	0,0
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	1,1	0,0
Kläder och skor	0,5	2,9	0,2
Boende	0,4	2,2	0,5
Inventarier och hushållsvaror	0,3	0,6	0,0
Hälso- och sjukvård	0,1	0,5	0,0
Transport	0,6	1,5	0,2
Post och telekommunikationer	-0,2	-4,9	-0,2
Rekreation och kultur	0,3	-0,3	0,0
Utbildning	0,0	0,6	0,0
Restauranger och logi	-0,2	2,5	0,2
Div varor och tjänster	0,4	2,7	0,2
KPI totalt	0,3	1,2	1,2

1) Procentenheter

Högsta inflationstakten i EU på två år

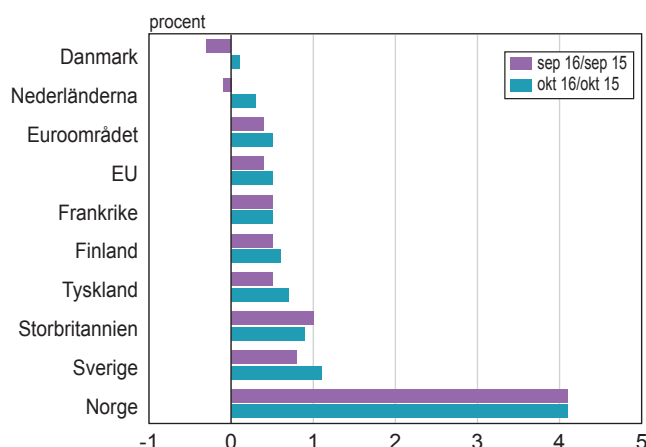
HIKP (Harmoniserat index för konsumentpriser) är ett mått på inflation som beräknas av länderna i EU. I Sverige används samma prisunderlag som i KPI och KPIF, men HIKP sammanställs med en annan beräkningsmetod. HIKP har i viss mån också en annan täckning, främst på

grund av att kapitaldelen av hushållens boendekostnader utelämnas.

Inflationstakten enligt HIKP i Sverige steg till 1,1 procent i oktober från 0,8 procent i september. Från september till oktober steg HIKP med 0,4 procent. Under motsvarande period 2015 steg HIKP med 0,1 procent.

Inflationstakten i olika länder

EU-länder och Norge enligt HIKP

Inflationstakten enligt HIKP i EU- och EMU-länderna var 0,5 procent i oktober vilket var en uppgång från 0,4 procent i september. Det var samtidigt den högsta inflationstakten som uppmätts på två år. Högst inflationstakt i EU har fortsatt Belgien även om den uppåtgående trenden planat ut de senaste månaderna. I Tyskland uppvisar dock inflationen en positiv trend och i Spanien var inflationstakten positiv för första gången sedan maj 2014. I Italien föll däremot inflationstakten åter ned på negativt territorium.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: oktober 2016

Källa: SCB:s producentprisindex

Producentpriserna steg i oktober

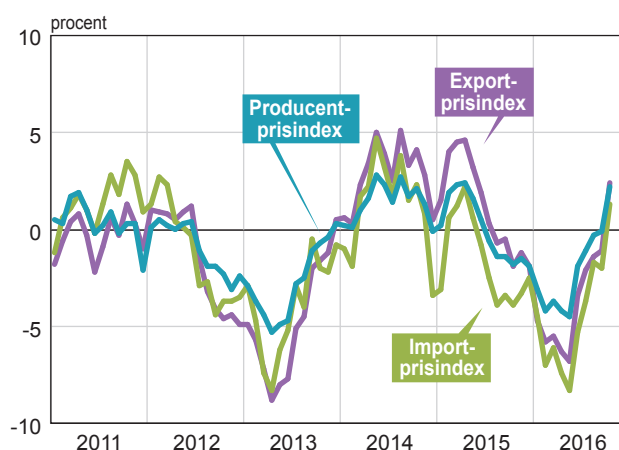
Producentpriserna totalt steg med 2,0 procent mellan september och oktober. Under samma period steg priserna på import- och exportmarknaden med 2,3 procent respektive 2,1 procent samtidigt som priserna på hemmamarknaden steg med 1,9 procent.

En säsongsnormal ökning i priserna på fjärrvärme bidrog mest till uppgången på hemmamarknaden under oktober. På exportmarknaden bidrog främst högre priser på elektricitet till uppgången. På importmarknaden bidrog främst högre priser på råolja till uppgången.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, steg med 2,1 procent från september till oktober. Jämfört med oktober föregående år har priserna stigit med 1,8 procent.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Jämfört med oktober föregående år har producentpriserna totalt stigit med 2,2 procent. Under samma period steg priserna på import- och exportmarknaden med 1,3 procent respektive 2,4 procent. På hemmamarknaden steg priserna med 2,1 procent.

Tjänsteprisindex

Senaste uppgift: tredje kvartalet 2016

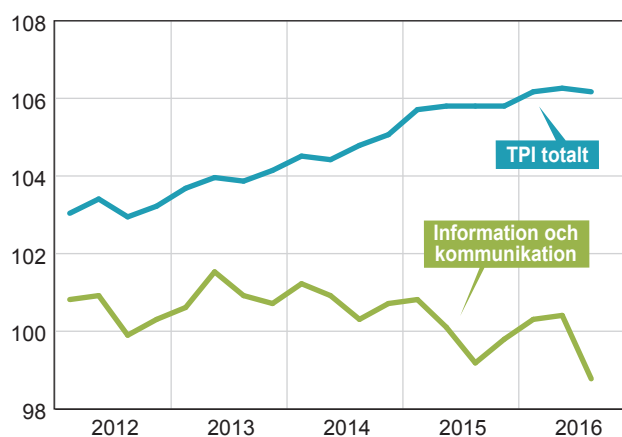
Källa: SCB:s tjänsteprisindex

Svag nedgång för tjänstepriserna under tredje kvartalet

Tjänsteprisindex sjönk med 0,1 procent mellan andra och tredje kvartalet 2016. Motsvarande förändring under föregående kvartal var en uppgång med 0,1 procent. Sedan tredje kvartalet 2015 har Tjänsteprisindex stigit med 0,3 procent. Motsvarande årstakt föregående kvartal var en uppgång på 0,4 procent.

Tjänsteprisindex

2010=100

Under kvartalet bidrog främst lägre priser på Datordrifttjänster med 0,3 procentenheter till nedgången. Hotelltjänster, Telekommunikationstjänster samt Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter bidrog med 0,1 procentenhet vardera till nedgången. Nedgången motverkades av högre priser på Andra stödtjänster till

transport som bidrog med 0,2 procentenheter samt Fastighetsförmedling och fastighetsförvaltning på uppdrag som bidrog med 0,1 procentenhet.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: oktober 2016

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Mattias Enlund

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år var 4 930 000 i oktober 2016, icke säsongrensade. Det var en ökning med 77 000 jämfört med oktober 2015, varav 54 000 kvinnor. Antalet arbetslösa uppgick till 338 000, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 6,4 procent. Antalet arbetade timmar var i genomsnitt 167,7 miljoner per vecka. Kalenderkorrigerat var det en ökning med 2,7 procent. Säsongrensade och utjämnade data visar på små förändringar av sysselsättningsgraden och på en svag minskning av arbetslösheten som uppgick till 6,9 procent.

Personer i arbetskraften

Antalet personer i arbetskraften i åldern 15–74 år uppgick till 5 268 000 i oktober 2016, icke säsongrensade. Det var en ökning med 66 000 jämfört med samma månad föregående år. Antalet kvinnor i arbetskraften ökade med 37 000 och uppgick till 2 506 000. Antalet män i arbetskraften var 2 762 000. Det relativa arbetskraftstalet uppgick till 71,7 procent. Bland kvinnorna var arbetskraftstalet 69,2 procent och bland männen 74,1 procent.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av antalet personer i arbetskraften medan andelen visar på små förändringar. Arbetskraften uppgick till 5 285 000, vilket motsvarar ett arbetskraftstal på 72,0 procent.

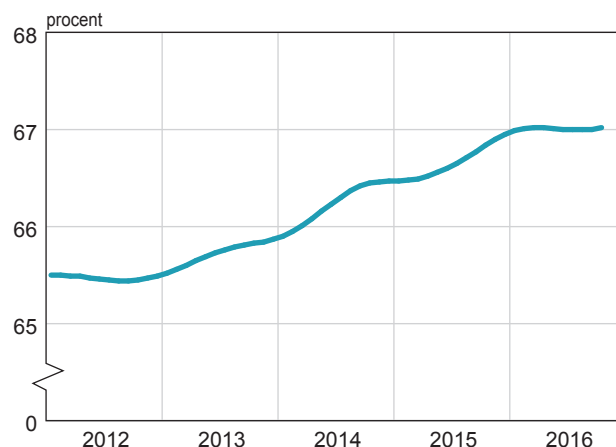
Antalet sysselsatta ökar

I oktober 2016 uppgick antalet sysselsatta i åldern 15–74 år till 4 930 000, icke säsongrensade, vilket var en ökning med 77 000 jämfört med oktober 2015. Antalet sysselsatta kvinnor ökade med 54 000 till 2 351 000 och antalet män uppgick till 2 579 000. Sysselsättningsgraden var 67,1 procent i åldern 15–74 år. Bland kvinnorna ökade sysselsättningsgraden med 1,0 procentenheter till 65,0 procent och bland männen uppgick den till 69,2 procent.

Antalet sysselsatta visar enligt säsongrensade och utjämnade data på en ökning jämfört med närliggande månader medan sysselsättningsgraden visar på små förändringar. Antalet sysselsatta uppgick till 4 921 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 67,0 procent.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Anställda

Antalet anställda i oktober 2016 uppgick till 4 429 000 enligt icke säsongrensade data. Det var en ökning med 60 000 personer, varav 47 000 kvinnor, jämfört med oktober 2015. Antalet fast anställda ökade med 57 000 till 3 701 000. Bland kvinnor uppgick antalet fast anställda till 1 810 000 och bland män till 1 891 000. Antalet tidsbegränsat anställda uppgick till 728 000 personer.

Jämfört med närliggande månader visar säsongrensade och utjämnade data på en fortsatt ökning av antalet fast anställda medan antalet tidsbegränsat anställda, som tidigare minskat, nu uppvisar små förändringar.

Ökning av antalet arbetade timmar

Det totala antalet arbetade timmar uppgick i oktober 2016 till i genomsnitt 167,7 miljoner per vecka enligt icke säsongrensade data. Efter att hänsyn tagits till skillnader i semesteruttag och ledighet var det en ökning med 2,7 procent jämfört med oktober 2015.

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet arbetade timmar till 150,2 miljoner per vecka i oktober 2016 och visar därmed små förändringar jämfört med närliggande månader.

Arbetsmarknad						
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
jan	4 717	4 791	12 210	14 610	430	388
feb	4 730	4 806	15 720	15 800	433	396
mar	4 767	4 833	15 940	14 940	414	406
apr	4 762	4 873	14 530	16 670	432	381
maj	4 829	4 892	15 150	16 210	420	400
jun	4 903	5 018	15 700	15 240	456	414
jul	5 003	5 059	9 900	9 530	350	341
aug	4 962	4 961	12 240	13 070	337	350
sep	4 832	4 916	16 490	16 870	374	317
okt	4 853	4 930	16 130	16 770	349	338
nov	4 873		16 710		325	
dec	4 821		12 830		345	

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

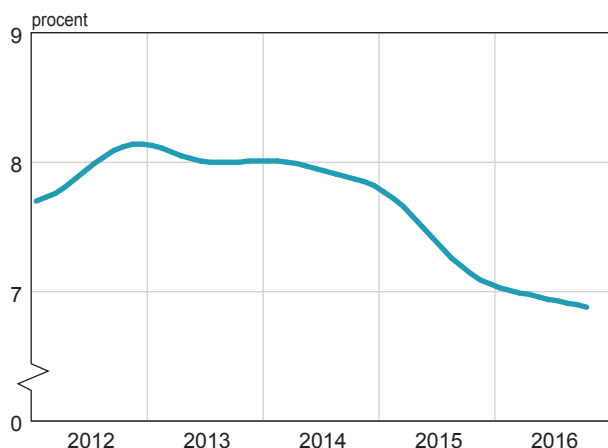
Arbetslöshet

I oktober 2016 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 338 000, icke säsongrensad, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 6,4 procent. Antalet arbetslösa kvinnor uppgick till 155 000 och antalet män till 183 000. Arbetslöshetstalet bland kvinnor uppgick till 6,2 procent medan det bland männen var 6,6 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 97 000 arbetslösa, varav 51 000 heltidsstuderande. Andelen arbetslösa ungdomar uppgick till 15,9 procent av arbetskraften.

För personer i åldern 15–74 år visar säsongrensade och utjämnade data på en svag minskning av både antalet och andelen arbetslösa jämfört med närliggande månader. Antalet arbetslösa uppgick till 364 000, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 6,9 procent. Bland kvinnor var arbetslösheten 6,5 procent och bland män 7,3 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år fortsätter såväl antalet som andelen arbetslösa att minska. Antalet arbetslösa ungdomar var 114 000 och arbetslöshetstalet var 18,2 procent.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.
Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Minskning av antalet inskrivna arbetslösa

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i oktober 2016 till 361 000. Jämfört med samma månad föregående år är det en minskning med 11 000 personer. Bland de inskrivna arbetslösa var 197 000 öppet arbetslösa och 171 000 deltog i program med aktivitetsstöd.

Bland inrikes födda har arbetslöshetsnivån sjunkit till 4,2 procent, medan den har ökat till 22,2 procent bland utrikes födda. En förklaring är att allt fler nyanlända som har fått sina uppehållstillstånd nu kommer till Arbetsförmedlingen. Statistiken från oktober visar också att långtidsarbetslösheten ökar. Allt fler är inskrivna som arbetslösa i 12 månader eller längre. Många av dem finns inom Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag för nyanlända, som pågår i två år.

Antalet nya lediga platser som anmäldes till landets arbetsförmedlingar var 105 000, vilket kan jämföras med 92 000 motsvarande månad föregående år. Det var 37 000 som fick arbete i oktober 2016, vilket är drygt 1 000 per-

soner färre jämfört med i fjol. Antalet varslade uppgick till drygt 3 300, detta kan jämföras med 4 300 samma månad föregående år.

Arbetskraftskostnader & löner

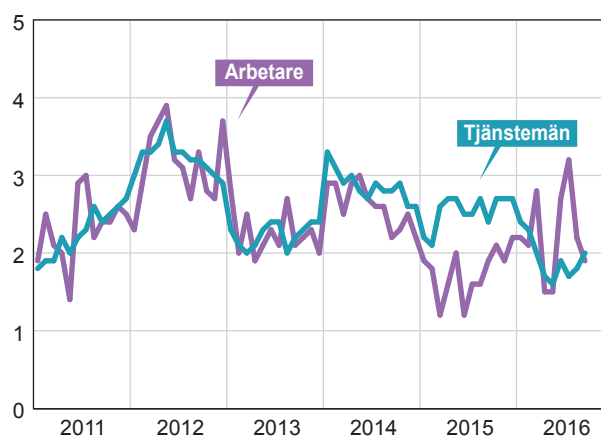
Senaste uppgift: september 2016

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under september 2016 162,30 kronor exklusive övertidstillägg och 164,40 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 1,9 respektive 1,8 procent, jämfört med september 2015. Under september 2016 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 37 960 kronor exklusive rörliga tillägg och 38 760 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 2,0 procent, i båda fallen, jämfört med september 2015.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för september 2016 beräknats till 288,65 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 122,1 en förändring med 1,8 procent jämfört med september 2015. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för september 2016 beräknats till 270,88 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 59 119 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 121,4 en ökning med 2,4 procent jämfört med september 2015. Motsvarande index för tjänstemän blir 124,6 en ökning med 2,8 procent jämfört med september 2015.

FINANSMARKNAD

Trump blir USA:s nästa president

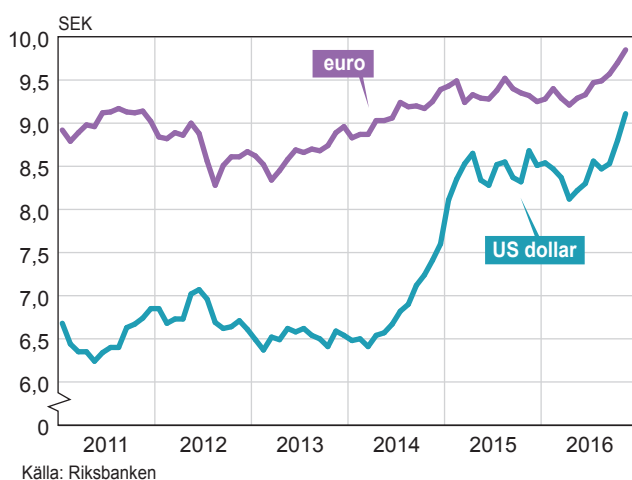
Den 8 november röstade amerikanerna fram republikanernas kandidat Donald Trump till USA:s nästa president. Det har under hösten varit en spänd väntan på valresultatet och det råder fortsatt en stor osäkerhet kring vad valet av Trump kommer att betyda för finansvärlden på längre

sikt. Den tillträdande presidenten väntas föra en företagsvänlig politik som stimulerar de finansiella marknaderna, åtminstone på kort sikt. De amerikanska börserna vände till en början nedåt, men återhämtade sig och slutade på plus dagen efter valet. Den positiva trenden höll i sig under månaden, och Dow Jones och Nasdaq steg med 5,4 respektive 2,6 procent under november.

Även den amerikanska dollarn stärktes av Trumps överaskande valseger och noterade 9,11 SEK/USD under månaden. Bakom förstärkningen ligger dels förväntningar om en expansiv amerikansk finanspolitik med skattesänkningar och lånefinansierade offentliga satsningar, dels förväntan om penningpolitisk åtstramning från Federal Reserve.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.
Månadsgenomsnitt

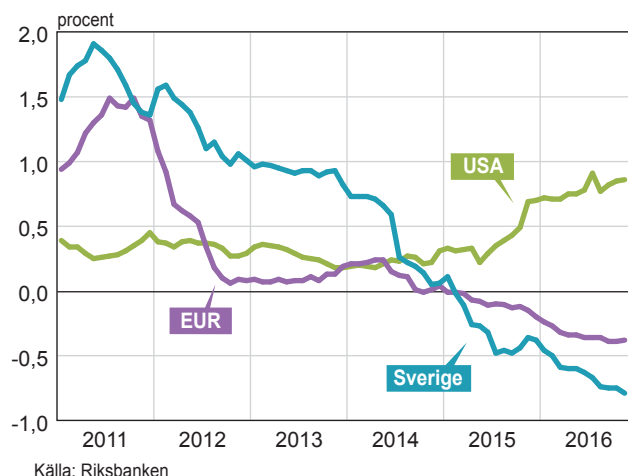

Den amerikanska styrräntan oförändrad

Federal Reserve lämnade den 2 november den amerikanska styrräntan oförändrad i intervallet 0,25–0,50 procent. Utfallet var väntat då marknaden inte räknat med att Fed skulle röra räntan en knapp vecka före presidentvalet. Direktionen flaggade för att en höjning av räntan snart kan vara att vänta då både inflationen och sysselsättningen närmar sig Feds mål. Detta har medfört att marknaden nästintill räknar med att Fed höjer räntan i mitten av december, något som också syns på de långa marknadsräntorna. Avkastningen på en tioårig statsobligation var under november 2,14 procent i genomsnitt, en ökning med 0,34 procentenheter jämfört med oktober. Tremånadersräntan låg dock kvar på samma nivå som tidigare, 0,86 procent.

Korta räntor

3 mån statsskuldväxlar (motsv)

Uppåt på Stockholmsbörsen

Stockholmsbörsen steg under månaden och Affärsvärldens generalindex var upp 1,5 procent i november. Ute i Europa gick dock tonerna i moll. Frankfurtbörsens DAX-index och Londonbörsens FTSE-index sjönk med 0,2 respektive 2,5 procent.

Aktiekurserna

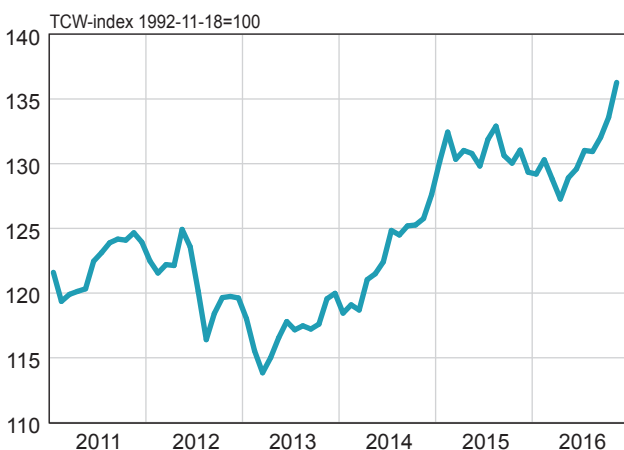
Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

I Asien steg Tokyobörsens Nikkeiindex med 5,1 procent i november. Hongkongbörsens Hang seng-index sjönk med 0,6 procent medan Shanghaibörsen steg med 4,8 procent.

Valutakursindex för kronan

Månadsgenomsnitt

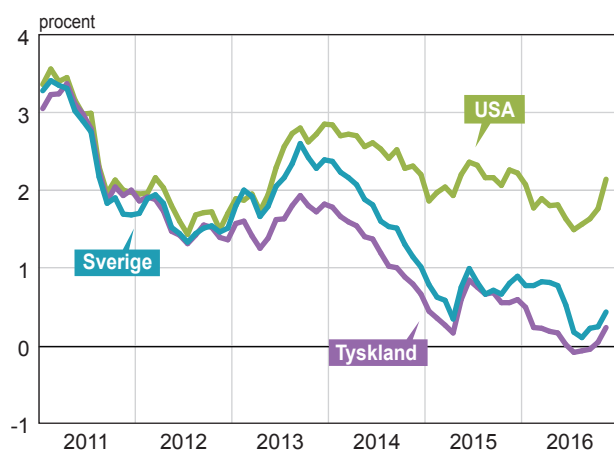

Källa: Riksbanken

Räntan på tre månaders statsskuldsväxlar sjönk ett par punkter till -0,79 procent medan räntan på tioåriga statsobligationer ökade från 0,24 procent till 0,43 procent under november.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

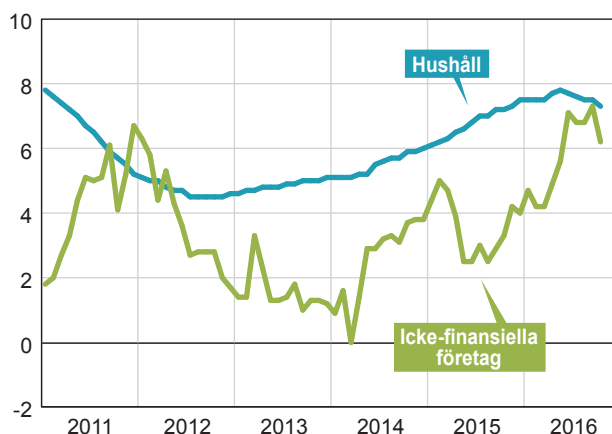
Källa: Riksbanken

Lägre tillväxttakt för hushållslån

Tillväxttakten för de monetära finansinstituten (MFI) utlåning till hushåll fortsatte att avta i oktober och uppgick till 7,3 procent, vilket var en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med september. Nedgången berodde främst på bostadslånen vars årliga tillväxttakt minskade med 0,3 procentenheter jämfört med september och uppgick till 7,9 procent i oktober.

MFI:s utlåning

Årlig tillväxttakt, procent

Totalt uppgick hushållens lån hos MFI till 3 493 miljarder kronor i oktober, vilket är en ökning 232 miljarder jämfört med motsvarande månad föregående år. Bostadslånen uppgick till 2 865 miljarder i oktober, en ökning med 210 miljarder jämfört med motsvarande månad föregående år.

Hushållens konsumtionslån hade en tillväxttakt på 4,8 procent i oktober, vilket är en minskning jämfört med september då den var 4,9 procent. Tillväxttakten för lån med övriga säkerheter låg på 4,7 procent i oktober. Det är en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med föregående månad. Totalt uppgick hushållens konsumtionskrediter och lån med övriga säkerheter till 185 respektive 443 miljarder i oktober.

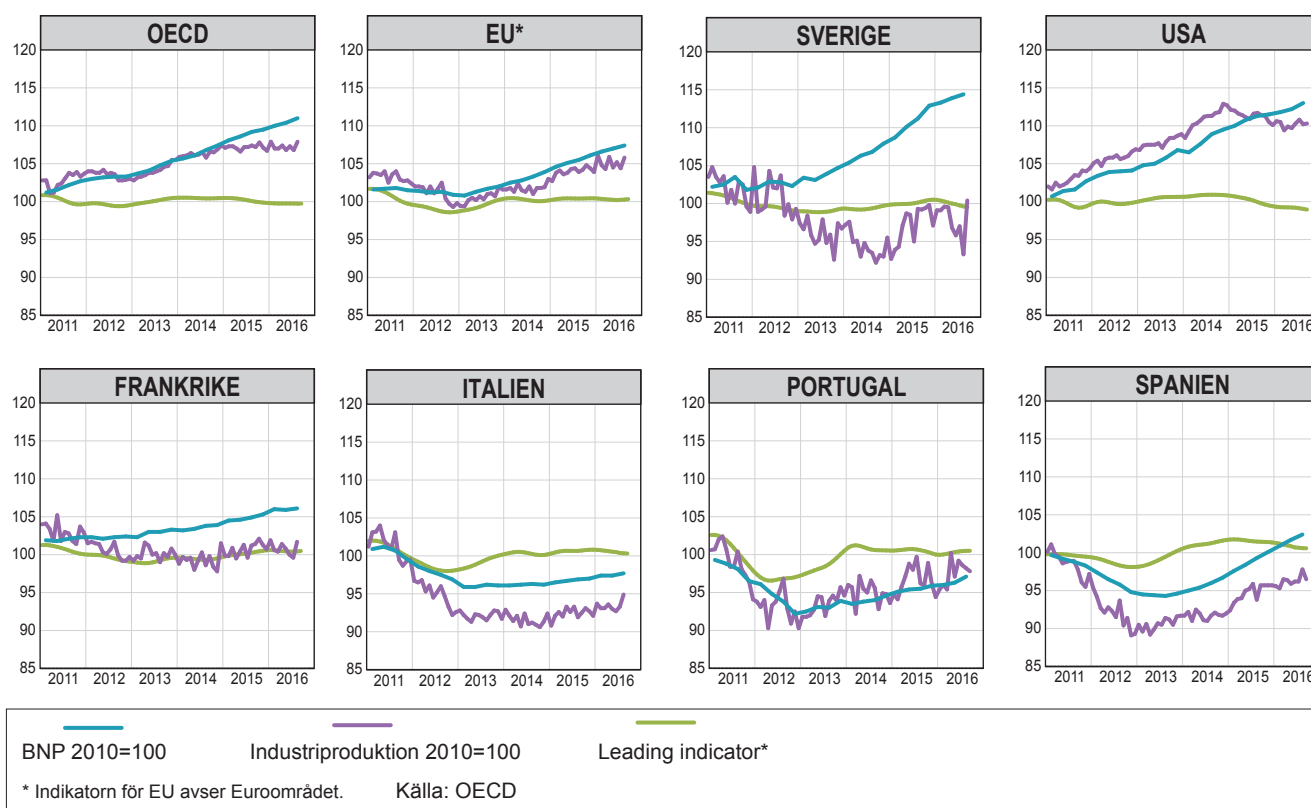
Elin Henriksson och Andreas Hörnqvist, finansmarknadsstatistik

Ekonomisk statistik – december

	Datum	Avser period
Inregistrering av fordon	02	nov
Industrins ordergång	05	okt
Industriproduktionsindex	05	okt
Tjänsteproduktionsindex	05	okt
Indikator över hushållens konsumtionsutgifter	08	okt
Produktionsindex över näringslivet	08	okt
Småhusbarometern	08	nov
Konsumentprisindex	13	nov
Arbetskraftsundersökningen	15	nov
Finansräkenskaperna	21	kv 3 –16
Detaljhandels försäljning	22	nov
Producentprisindex	22	nov
Export, import och handelsnetto	29	nov
Arbetskostnadsindex, privat sektor	29	okt

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

BNP-tillväxten inom EU fortsatte att stiga i ungefär samma takt som tidigare och växte tredje kvartalet med 0,4 procent i säsongrensade tal. Den ledande indikatorn har ökat de senaste kvartalerna och en nivå strax över normalnivån på 100 indikerar en fortsatt dämpad uppgång framöver.

Efter en blandad utveckling de senaste kvartalerna vände Frankrikes ekonomi upp tredje kvartalet efter en svag minskning kvartalet innan. Säsongrensade uppgifter visar att landets BNP steg 0,2 procent andra kvartalet vilket dock är något lägre än EU:s totala tillväxt. Den franska industriproduktionen har dock återhämtats efter nedgångar under juni och juli och steg med över 2 procent i augusti, säsongrensat och jämfört med månaden innan, till den högsta nivån sedan inledningen av året. Den ledande indikatorn har legat relativt stabilt över den långsiktiga trenden under det senaste halvåret vilket kan indikera att den ekonomiska utvecklingen kommer att fortsätta svagt uppåt framöver.

Den ekonomiska utvecklingen i Italien har varit svag och tillväxten stagnerade andra kvartalet. Under tredje kvartalet steg dock återigen BNP med 0,3 procent. Även industriproduktionen i landet har återhämtats de senaste månaderna med uppgångar på 0,6 respektive 1,7 procent under juli och augusti, säsongrensat och jämfört med

månaden innan. Landets ledande indikator har visserligen avtagit under de fyra senaste månaderna, men befinner sig fortfarande på en nivå högre än den långsiktiga trenden som kan tyda på att den italienska ekonomin kommer att fortsätta att utvecklas positivt.

Den spanska ekonomin har varit den av de större ekonomierna i EU som har växt snabbast under det senaste året. Tillväxten under tredje kvartalet på 0,7 procent ligger fortfarande en bit över EU-genomsnittet och var trettonde kvartalet i rad med tillväxt. Det återspeglas även i en uppgång för den spanska industriproduktionen där produktionen i september var knappt 3 procent högre än samma månad föregående år.

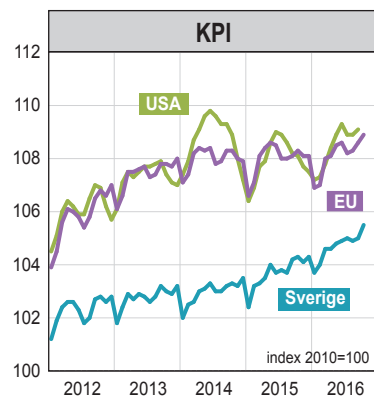
I Portugal har BNP-tillväxten stegrats under det senaste kvartalet och korrigerat för säsongvariationer växte BNP med 0,8 procent från andra till tredje kvartalet. Det var den starkaste kvartalstillväxten sedan slutet på 2013. Den portugisiska industriproduktionen har dock fallit tillbaka något under de senaste tre månaderna efter kraftiga uppgångar innan sommaren. Mätt i årstakt visar dock industriproduktionen positiva tillväxtsiffror och var i september 1,9 procent högre än samma månad föregående år. Den ledande indikatorn pekar också klart uppåt vilket kan tyda på att den snabbare tillväxten kommer att hålla i sig.

INTERNATIONELL UTBLICK

Konsumentprisindex

Inflationstakten i EU har varit svag de senaste åren, men har vänt svagt uppåt under de senaste månaderna. Prisutvecklingen är dock fortfarande dämpad och i oktober hade priserna ökat med 0,5 procent jämfört med samma månad året innan, vilket är väsentligt lägre än den Europeiska centralbankens (ECB) inflationsmål på 2 procent. I oktober var prisutvecklingen bland de stora ekonomierna spretig. I Tyskland och Storbritannien var inflationen högre än genomsnittet med 0,8 och 0,9 procent, medan prisnivån i Spanien var mer dämpad och uppgick till 0,5 procent i årstakt. I Italien var prisnivån i oktober lägre än samma månad året innan.

I Sverige var inflationen i oktober 1,1 procent (enligt HIKP) och i Finland uppgick prisökningarna till 0,6 procent, strax över genomsnittet i EU, medan prisnivån i

Danmark var närmast oförändrad. Även i USA har inflations-takten stegrats något men är fortfarande dämpad, och i oktober var prisuppgången 0,8 procent. I Japan pekar dock prisutvecklingen återigen nedåt och i oktober minskade priserna med 0,5 procent i årstakt.

Konsumentprisutveckling

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Inflations- takt
EU	okt	108,9	0,2	0,5
Danmark	okt	106,4	0,3	0,0
Finland	okt	111,0	0,2	0,6
Italien	okt	109,0	0,2	-0,2
Spanien	okt	107,1	0,8	0,5
Storbritannien	okt	113,2	0,1	0,9
Sverige	okt	105,5	0,4	1,1
Tyskland	okt	108,2	0,2	0,8
Norge	okt	113,3	0,6	4,0
USA	sep	109,1	0,1	0,3
Japan	sep	103,4	0,1	-0,5
OECD	sep	111,0	0,2	1,2

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna
Källa: Eurostat och OECD

EU-barometern

EU-kommissionens konjunkturbarometer i november steg svagt med 0,4 enheter till 107,3 för EU och för euroområdet var uppgången 0,1 enheter till 106,5. Att stämmningsläget förbättrades lite mer i EU beror främst på en återhämtning i Storbritannien. I euroområdet var bedömningarna inom byggsektorn mer positiva samtidigt som konsumentförtroendet steg. Inom industrin dämpades stämmningsläget något, medan läget inom tjänstesektorn i stort sett var oförändrad. Frankrike och Spanien noterades för de kraftigaste uppgångarna, medan stämmningsläget försämrades i Tyskland och Italien. Sveriges indikator ökade med 2,1 enheter till 109,4. Konfidensindikatorn inom industrin, tjänstesektorn och byggbranschen bidrog till uppgången medan stämmningsläget försvagades marginellt inom detaljhandeln och bland hushållen.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,4	0,5	0,5	0,5	0,2	0,7	0,4	0,6
Förändr. 4 kv.	%	1,2	1,4	2,3	2,8	1,7	1,5	1,8	1,7
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-1,6	-3,4	-0,4	7,6	3,4	0,1	1,3	1,0
Förändr. 12 mån.	%	0,4	-1,6	0,7	1,2	2,5	-1,0	1,8	0,5
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,3	0,2	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Förändr. 12 mån.	%	0,0	0,6	0,9	1,1	0,8	0,8	0,5	1,2
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,3	8,6	4,9	6,7	4,1	4,9	8,5	6,3
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,0	-0,1	0,0	-0,5	0,0	-0,1	0,0	0,0
Förändr. 12 mån.	procentenheter	0,3	-0,8	-0,5	-0,7	-0,4	-0,1	-0,7	-0,3
Kort ränta ⁶⁾	%	-0,20	-0,31	0,40	-0,52	-0,31	0,88	-0,31	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,01	-0,01	0,02	-0,02	-0,01	0,03	-0,01	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,13	-0,26	-0,18	-0,22	-0,26	0,56	-0,26	..
Lång ränta ⁷⁾	%	0,13	0,17	0,94	0,24	0,00	1,76	0,73	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,12	0,09	0,27	0,02	0,09	0,13	0,10	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,70	-0,64	-0,87	-0,42	-0,52	-0,30	-0,47	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Tredje kvartalet 3) Sverige och USA september, övriga augusti 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. USA och OECD september, övriga oktober 5) Storbritannien juli, USA oktober, övriga september 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. Oktober 7) Oktober

Källa: OECD, Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

Lägre tillväxt väntas nästa år inom EU

EU-kommissionens senaste prognos för den ekonomiska utvecklingen som publicerades i mitten av november visade på en liten nedrevidering av tillväxtutsikterna för nästa år jämfört med prognosen i maj. Tillväxtprognosen för 2016 är dock i stort sett oförändrad och BNP väntas i år öka med 1,8 procent i EU som helhet. Nästa år väntas en tillväxt på 1,6 procent, 0,3 procentenheter lägre än i majprognosen.

EU-kommissionen beskriver det ekonomiska läget som tudelat där ett antal positiva faktorer motverkas av ett antal negativa. Låga energipriser samt en expansiv penning- och finanspolitik har haft en positiv effekt på tillväxten. Lägre global tillväxt samt ökad politisk och geopolitisk osäkerhet har dämpat världshandeln och har därigenom haft en negativ effekt på tillväxtmöjligheterna för EU-länderna.

Såväl penningpolitiken som finanspolitiken väntas bli fortsatt expansiv även de kommande åren. EU-kommissionen bedömer att den stora osäkerheten som råder efter "Brexit" kommer att bestå under många år framöver även om den ekonomiska aktiviteten hittills inte har påverkats i någon större omfattning.

Prognos för BNP-utvecklingen

Procentuell förändring från föregående år

	2016	2017	2018
Belgien	1,2	1,3	1,5
Bulgarien	3,1	2,9	2,8
Cypern	2,8	2,5	2,3
Danmark	1,0	1,7	1,8
Estland	1,1	2,3	2,6
Finland	0,8	0,8	1,1
Frankrike	1,3	1,4	1,7
Grekland	-0,3	2,7	3,1
Irland	4,1	3,6	3,5
Italien	0,7	0,9	1,0
Kroatien	2,6	2,5	2,3
Lettland	1,9	2,8	3,0
Litauen	2,0	2,7	2,8
Luxemburg	3,6	3,8	3,6
Malta	4,1	3,7	3,7
Nederländerna	1,7	1,7	1,8
Polen	3,1	3,4	3,2
Portugal	0,9	1,2	1,4
Rumänien	5,2	3,9	3,6
Slovakien	3,4	3,2	3,8
Slovenien	2,2	2,6	2,2
Spanien	3,2	2,3	2,1
Storbritannien	1,9	1,0	1,2
Sverige	3,4	2,4	2,1
Tjeckien	2,2	2,6	2,7
Tyskland	1,9	1,5	1,7
Ungern	2,1	2,6	2,8
Österrike	1,5	1,6	1,6
Euroländerna	1,7	1,5	1,7
EU	1,8	1,6	1,8

Källa: EU-kommissionen

Stor nedrevidering för Storbritannien

Jämfört med majprognosen är det framförallt en rejäl nedrevidering för Storbritannien som ligger bakom den svagare utvecklingen nästa år. Den brittiska tillväxten väntas stanna på 1,0 procent 2017 vilket kan jämföras med en beräknad tillväxt på 1,9 procent i år. I maj, alltså innan Brexit-beskedet, räknade EU-kommissionen med ungefär lika stark brittisk BNP-tillväxt nästa år som i år.

Även i Tyskland väntas tillväxten hamna på 1,9 procent i år men precis som i Storbritannien sjunker den nästa år även om tappet inte blir lika stort. Frankrike och Italien ligger fortfarande en bit under tillväxttakten i EU som helhet men utvecklingen går åt rätt håll då tillväxten kommer tillta både 2017 och 2018 enligt prognosen. I Spanien väntas däremot tillväxten mattas av något kommande år efter ett antal år med snabb BNP-uppgång.

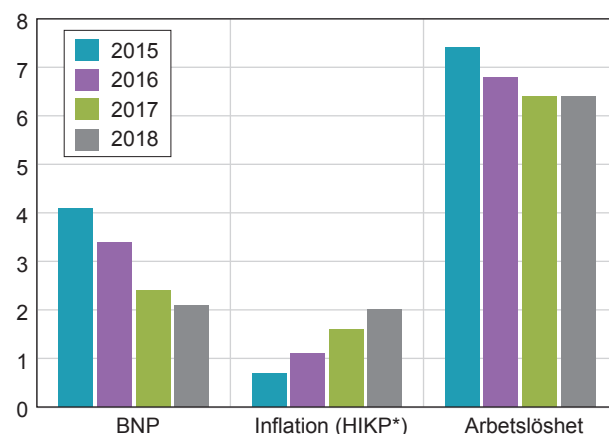
Svagare prognos även för Sverige

Den svenska ekonomin väntas växa i något lugnare takt i år än under fjolåret, främst på grund av minskad nettoexport. Tillväxten är fortsatt mycket god i ett internationellt perspektiv men från en tillväxttakt på drygt 4 procent helåret 2015 sjunker den till 3,4 procent i år. Inhemsk efterfrågan fortsätter att driva ekonomin där särskilt bostadsinvesteringarna drar upp. Nästa år räknar EU-kommissionen med lägre ökningstakt för investeringarna samtidigt som begränsningarna i flyktingmottagandet minskar den offentliga konsumtionstillväxten. BNP-tillväxten väntas bli drygt 2 procent både 2017 och 2018.

Prognos för Sverige

Procent jämfört med föregående år (BNP, HIKP*)

Procent av arbetskraften (Arbetslöshet)

* Harmoniserat konsumentprisindex

Källa: EU-kommissionen

Arbetslösheten beräknas fortsätta att minska men stabiliseras på 6,4 procent 2017 och 2018 till följd av matchningsproblem på arbetsmarknaden. Inflationen väntas stiga successivt under kommande år och uppgå till 2 procent 2018.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	114,7 ¹⁾	0,5 ¹⁾	2,8
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	128,1 ¹⁾	0,0 ¹⁾	6,3
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	112,1 ¹⁾	0,4 ¹⁾	1,7
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	sep	121,0 ¹⁾	0,5 ¹⁾	3,0
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	16,3		44
			1–3 kv	48,9		39
Industri						
Produktion	volym	2010=100	sep	106,0	7 ¹⁾	2
			jan–sep	94,9		2
Omsättning	volym	2010=100	sep	105,7	7 ¹⁾	2
			jan–sep	95,9		3
Orderingång	volym	2010=100	sep	100,2	7 ¹⁾	–16
			jan–sep	94,9		–2
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	88,9 ¹⁾	–0,3 ¹⁾²⁾	0,0 ²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	42,1		–5
			1–3 kv	150,1		3
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		okt	102,9	1 ¹⁾	–1
			jan–okt	970,5		–1
Varuimport	mdr kr		okt	105,6	1 ¹⁾	–1
			jan–okt	977,1		1
Handelsnetto	mdr kr		okt	–2,7		
			jan–okt	–6,6		
Bytesbalans	mdr kr		2 kv	36,0		
			1–2 kv	93,1		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	okt	119,0 ¹⁾	0,7 ¹⁾	2,4
			jan–okt			3,0
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	sep	113,5 ¹⁾	–0,2 ¹⁾	1,5
			jan–sep			2,6
Personbilsregistreringar, nya	st		okt	33 198		2
			jan–okt	317 767		8
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	nov	105,8 ⁴⁾	104,8 ⁴⁾	95,8 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	okt	318,0	0,3	1,2
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	okt	207,7	0,4	1,4
Producentprisindex		2005=100	okt	115,2	2,0	2,2
Exportprisindex		2005=100	okt	110,6	2,1	2,4
Importprisindex		2005=100	okt	108,7	2,3	1,3
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	okt	114,4	2,1	1,8
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	okt	120,3	1,9	2,1
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15–74 år	1 000-tal		okt	4 930		1,6
Arbetslösa 15–74 år	1 000-tal		okt	338		–3,1
därav heltidsstuderande	1 000-tal		okt	102		5,3
Arbetade timmar	10 000-tal		okt	16 770		2,7
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		okt	105		14,0
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	sep	122,1		1,8
Timlön, industriarbetare	kr		sep	174,2		1,4
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		okt	3 493		7,3
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		okt	2 084		6,2
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		nov	0,43	0,19 ²⁾	–0,37 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		nov	–0,79	–0,04 ²⁾	–0,43 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		okt	60,0		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		30 nov	135,3	–0,4	4,2

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 010-479 40 00
Ansvarig utgivare: Ylva Hedén Westerdahl
Redaktör: Johannes Holmberg
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2016-A06T11611_pdf (pdf)